

جمهوری اسلامی ایران
وزارت فرهنگ و آموزش عالی
شورای عالی برنامه ریزی

مشخصات کلی برنامه و سرفصل دروس

دوره کارشناسی علوم تربیتی

گرایش آموزش و پرورش کودکان عقب مانده ذهنی

شاخه برنامه ریزی کودکان استثنائی

کمیته برنامه ریزی علوم تربیتی

گروه علوم انسانی

مصوب هیئت ترسیم و تصویب جلسه شورای عالی برنامه ریزی

مورخ : ۷۴/۸/۳۰

بسم الله الرحمن الرحيم

برنامه آموزشی

دوره کارشناسی علوم تربیتی گرایش آموزش و پرورش کودکان عقب مانده ذهنی

گروه : علوم انسانی

کمیته تخصصی : علوم تربیتی

رشته : علوم تربیتی گرایش آموزش و پرورش کودکان عقب مانده ذهنی

شاخه :

دوره : کارشناسی

کدرشته :

شورای عالی برنامه ریزی در دیست و شمت و هفتمین جلسه

مورخ ۷۲/۸/۲۵ بر اساس طرح دوره کارشناسی علوم تربیتی که

توسط کمیته علوم تربیتی گروه علوم انسانی شورای عالی

برنامه ریزی تهیه شده و به تأیید این گروه رسیده است برنامه آموزشی این دوره

را در سه فصل (مشخصات کلی، برنامه و سرفصل دروس) به شرح پیوست تصویب

کرد و مقرر می دارد:

ماده (۱) برنامه آموزشی دوره کارشناسی علوم تربیتی از تاریخ تصویب برای کلیه

دانشگاهها و موسسات آموزش عالی کشور که مشخصات زیر را دارند لازم الاجرا

است .

الف : دانشگاهها و موسسات آموزش عالی که زیر نظر وزارت فرهنگ و آموزش عالی

اداره میشوند .

ب : موسساتی که با اجازه رسمی وزارت فرهنگ و آموزش عالی زیر اساس

قوانین ، تأسیس میشوند و بنابراین تابع مصوبات شورای عالی برنامه ریزی میباشند .

ج : موسسات آموزش عالی دیگر که مطابق قوانین خاص تشکیل میشوند و باید تابع ضوابط

دانشگاهی جمهوری اسلامی ایران باشند .

ماده ۲) از تاریخ ۷۲/۸/۳۰ کلیه دوره‌های آموزشی و برنامه‌های مشابه موسسات در زمینه کارشناسی علوم تربیتی در همه دانشگاهها و موسسات آموزش عالی منکور در ماده ۱ منسوخ میشوند و دانشگاهها و موسسات آموزش عالی یادشده مطابق مقررات میتوانند این دوره را دایر و برنامه جدید را اجرا نمایند.

ماده ۳) مشخصات کلی و برنامه درسی و سرفصل دروس دوره : کارشناسی علوم تربیتی در سه فصل جهت اجرا به وزارت فرهنگ و آموزش عالی ابلاغ میشود.

رای صادره دویست شصت و هفتمین جلسه شورای عالی برنامه‌ریزی مورخ ۷۲/۸/۳۰

در مورد برنامه آموزشی دوره کارشناسی علوم تربیتی

- ۱) برنامه آموزشی دوره کارشناسی علوم تربیتی که از طرف گروه علوم انسانی پیشنهاد شده بود با اکثریت آراء بتصویب رسید.
- ۲) برنامه آموزشی دوره کارشناسی علوم تربیتی از تاریخ تصویب قابل اجرا است.

رای صادره دویست شصت و هفتمین جلسه شورای عالی برنامه‌ریزی مورخ ۷۲/۸/۳۰ در مورد برنامه آموزشی دوره کارشناسی علوم تربیتی صحیح است بمورد اجرا گذاشته شود.

دکتر سید محمد رضا هاشمی کلپایگانی

وزیر فرهنگ و آموزش عالی

مورد تأیید است

رونوشت : به معاونت آموزشی وزارت فرهنگ و آموزش عالی جهت اجرا ابلاغ میشود.

سید محمد کاظم ناشینی

دبیر شورای عالی برنامه‌ریزی

بسم الله الرحمن الرحيم

مقدمه :

در حدود ۳ درصد افراد هر جامعه مبتلا به نوعی عقب ماندگی ذهنی هستند . از این روشناسانی این قبیل کودکان و آموزش و پرورش آنان از ابعاد مختلف حائز کمال اهمیت می باشد .

در دین مبین اسلام افراد با هر نوع توان و استعداد حق برخورداری از موهبت الهی و حقوق اجتماعی را دارند و استعداد و توان آنها در هر حد و اندازه قابل پرورش و تربیت است بنابراین باید در حکومت جمهوری اسلامی امکانات بهره وری از مواهب الهی را برای همه افراد در سایه تعلیم و تربیت صحیح فراهم کرد . مسئله دیگری که در رابطه با تعلیم و تربیت این گروه مطرح است این است که عدم توجه به تعلیم و تربیت آنان موجب زیانهای اجتماعی و اقتصادی برای جامعه و در واقع هدر رفتن تعداد زیادی از افراد خواهد شد مضافاً اینکه با عنایت به شرایط جسمی و روانی این گروه اگر عدم توجه به آنان باعث انحراقات و اشکالات اجتماعی شود اثر مستقیم آن بر جامعه مترتب خواهد شد که در نزد خداوند مسئول خواهیم بود .

۱- تعریف و هدف

کودکان و دانش آموزان استثنائی را می توان در شش گروه کلی تقسیم کرد و هر گروه را تحت شرایط خاصی تحت تعلیم و تربیت قرار داد .

این شش گروه عبارتند از :

۱- کودکان عقب مانده^۱ ذهنی

۲- کودکان معلول جسمی

۳- کودکان نابینا و نیمه بینا

۴- کودکان ناشنوا و نیمه شنوا

۵- کودکان مبتلا به اختلالات هی عاطفی - اجتماعی

۶- کودکان تیـز هوش

هدف از آموزش و پرورش کودکان و دانش آموزان استثنائی فراهم کردن فرصتهای مناسب و امکانات آموزشی ویژه بمنظور شکوفاسازی حداکثر توانائیهای ذهنی و جسمی کودکان با توجه به ویژگیهای عقلانی و جسمانی آنان می باشد .

۲- طول دوره و شکل نظام :

متوسط طول دوره کارشناسی علوم تربیتی با گرایش آموزش و پرورش کودکان عقب مانده ذهنی ۵ سال می باشد (حداقل ۴ و حداکثر ۶ سال) و نظام آموزشی آن مطابق آئین نامه مصوب شورای عالی برنامه ریزی ، وزارت فرهنگ و آموزش عالی است . کلیه دروس در هشت ترم برنامه ریزی شده و طول هر ترم ۱۷ هفته در هر نیمسال تحصیلی است . زمان تدریس هر واحد از نوع نظری ۱۷ ساعت ، از نوع عملی ۳۴ ساعت و کارورزی ۶۸ ساعت است .

۳- تعداد واحدهای درسی :

تعداد کل واحدهای درسی دوره^۲ کارشناسی علوم تربیتی با گرایش آموزش و پرورش کودکان عقب مانده ۱۴۳ واحد درسی نظری و عملی است . این دروس از لحاظ محتوی به

دروس عمومی، دروس اصلی، دروس اختیاری و دروس اختصاصی تقسیم می شود.

۱- دروس عمومی: فرهنگ و معارف اسلامی و آگاهیهای عمومی	۲۳ واحد
۲- دروس اصلی	۶۳ "
۳- دروس اختیاری	۶ "
۴- دروس تخصصی	۵۱ "

جمع ۱۴۳ واحد

۴- نقش و توانایی

۱- دبیر مدارس دانش آموزان استثنائی (کودکان عقب مانده ذهنی).

۲- مربی مراکز نگهداری کودکان عقب مانده ذهنی .

۳- مدیر مراکز کودکان و دانش آموزان عقب مانده ذهنی .

۴- کارشناسی گزینش و تشخیص کودکان عقب مانده ذهنی .

۵- کارشناسی آموزش و پرورش کودکان و دانش آموزان عقب مانده ذهنی در مؤسسات

کوناگون از قبیل: وزارت آموزش و پرورش و سازمان بهزیستی کشور.

۵- ضرورت و اهمیت:

با توجه به اینکه بطور متوسط ۳ درصد افراد هر جامعه مبتلا به نوعی عقب ماندگی ذهنی می باشند شناسائی این قبیل کودکان از اهمیت ویژه ای برخوردار است. لذا هدف این دوره تربیت افرادی است که بتوانند آموزش و پرورش کودکان عقب مانده ذهنی را عهده دار گردند.

فصل دوم

برنامه

الف : دروس عمومی : فرهنگ ، معارف و عقاید اسلامی

"آگاهیهای عمومی"

برای تمام رشته های تحصیلی دوره های کارشناسی و کارشناسی ارشد پیوسته

ردیف	نام درس	واحد	ساعت		
			نظری	عملی	جمع
۱	معارف اسلامی (۱)	۲	۲۴	-	۲۴
۲	معارف اسلامی (۲)	۲	۲۴	-	۲۴
۳	اخلاق و تربیت اسلامی	۲	۲۴	-	۲۴
۴	انقلاب اسلامی و ریشه های آن	۲	۲۴	-	۲۴
۵	تاریخ اسلام	۲	۲۴	-	۲۴
۶	متون اسلامی (آموزش زبان عربی)	۲	۲۴	-	۲۴
۷	فارسی *	۲	۵۱	-	۵۱
۸	زبان خارجی *	۲	۵۱	-	۵۱
۹	تربیت بدنی (۱)	۱	-	۲۴	۲۴
۱۰	تربیت بدنی (۲)	۱	-	۲۴	۲۴
جمع		۲۰	۳۰۶	۶۸	۳۷۴

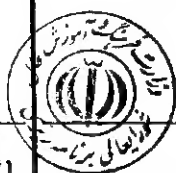
* : هریک از دروس زبان فارسی و زبان خارجی باید در هفته حداقل در دو جلسه

تدریس شوند.

ب: دروس اصلی دوره کارشناسی علوم تربیتی

کد درس	نام درس	تعداد واحد	ساعات			پیش‌نیازها
			جمع	نظری	عملی	
۰۱	تاریخ آموزش و پرورش در اسلام و ایران	۲	۳۴	۳۴	-	
۰۲	فلسفه آموزش و پرورش	۳	۵۱	۵۱	-	۳۳
۰۳	اصول و مبانی آموزش و پرورش	۳	۵۱	۵۱	-	
۰۴	آموزش و پرورش تطبیقی	۳	۵۱	۵۱	-	۰۳
۰۵	آموزش و پرورش ابتدائی، راهنمایی و متوسطه	۳	۵۱	۵۱	-	
۰۶	اخلاق اسلامی	۲	۳۴	۳۴	-	
۰۷	روشها و فنون تدریس	۳	۵۱	۵۱	-	
۰۸	روانشناسی عمومی	۳	۵۱	۵۱	-	
۰۹	روانشناسی تربیتی	۳	۵۱	۵۱	-	۰۸
۱۰	روانشناسی رشد (کودکی) (۱)	۲	۳۴	۳۴	-	۰۹
۱۱	روانشناسی رشد (نوجوانی) (۲)	۲	۳۴	۳۴	-	۱۰
۱۲	جامعه‌شناسی عمومی	۳	۵۱	۵۱	-	
۱۳	جامعه‌شناسی آموزش و پرورش	۳	۵۱	۵۱	-	۱۲
۱۴	اقتصاد آموزش و پرورش	۳	۵۱	۵۱	-	۳۴
۱۵	مقدمات مدیریت آموزشی	۲	۳۴	۳۴	-	
۱۶	مقدمات برنامه‌ریزی آموزشی و درسی	۲	۳۴	۳۴	-	
۱۷	آموزش و پرورش کودکان استثنائی	۳	۶۸	۳۴	۳۴	۰۹ و ۰۸
۱۸	مقدمات مشاوره و راهنمایی	۳	۵۱	۵۱	-	
۱۹	مقدمات تکنولوژی آموزشی	۳	۶۸	۳۴	۳۴	
۲۰	آشنائی با کتابخانه و اصول کتابداری	۲	۳۴	۳۴	-	
۲۱	روشهای آماری در علوم تربیتی	۲	۳۴	۳۴	-	
۲۲	سنجش و اندازه‌گیری در علوم تربیتی	۳	۶۸	۳۴	۳۴	۲۱
۲۳	مقدمات روش تحقیق در علوم تربیتی	۳	۶۸	۳۴	۳۴	۲۱
		۶۱				

ب: دروس اصلی دوره کارشناسی علوم تربیتی

ردیف	نام درس	تعداد واحد	ساعات			پیش‌نیازها
			مجموع	نظری	عملی	
۰۱	تاریخ آموزش و پرورش در اسلام و ایران	۲	۳۴	۳۴	-	
۰۲	فلسفه آموزش و پرورش	۳	۵۱	۵۱	-	۰۶
۰۳	اصول و مبانی آموزش و پرورش	۳	۵۱	۵۱	-	
۰۴	آموزش و پرورش تطبیقی	۳	۵۱	۵۱	-	۰۳
۰۵	آموزش و پرورش ابتدایی، راهنمایی متوسطه	۳	۵۱	۵۱	-	
۰۶	کلیات فلسفه	۲	۳۴	۳۴	-	
۰۷	روشها و فنون تدریس	۳	۵۱	۵۱	-	
۰۸	روانشناسی عمومی	۳	۵۱	۵۱	-	
۰۹	روانشناسی تربیتی	۳	۵۱	۵۱	-	۰۸
۱۰	روانشناسی رشد (کودکی) (۱)	۲	۳۴	۳۴	-	۰۹
۱۱	روانشناسی رشد (نوجوانی) (۲)	۲	۳۴	۳۴	-	۱۰
۱۲	جامعه شناسی عمومی	۳	۵۱	۵۱	-	
۱۳	جامعه شناسی آموزش و پرورش	۳	۵۱	۵۱	-	۱۲
۱۴	اقتصاد آموزش و پرورش	۳	۵۱	۵۱	-	۱۳
۱۵	مقدمات مدیریت آموزشی	۲	۳۴	۳۴	-	
۱۶	مقدمات برنامه ریزی آموزشی و درسی	۲	۳۴	۳۴	-	
۱۷	آموزش و پرورش کودکان استثنائی	۳	۶۸	۳۴	۳۴	۰۹، ۰۸
۱۸	مقدمات مشاوره و راهنمایی	۳	۵۱	۵۱	-	
۱۹	مقدمات تکنولوژی آموزشی	۲	۶۸	۳۴	۳۴	
۲۰	آشنائی با کتابخانه و اصول کتابداری	۲	۳۴	۳۴	-	
۲۱	روشهای آماری در علوم تربیتی	۲	۳۴	۳۴	-	
۲۲	سنجش و اندازه گیری در علوم تربیتی	۳	۶۸	۳۴	۳۴	۲۱
۲۳	مقدمات روش تحقیق در علوم تربیتی	۲	۶۸	۳۴	۳۴	۲۱
۲۴	کلیات اقتصاد	۲	۳۴	۳۴	-	
جمع		۶۲				

جدول ۳

ج - دروس تخصصی دوره کارشناسی علوم تربیتی در گرایش آموزش و پرورش کودکان عقب مانده ذهنی

ردیف درس	نام درس	تعداد واحد	ساعت			پیشنیازها
			جمع	نظارت	امتحان	
۴۱	فیزیولوژی اعصاب	۲	۳۴	۳۴	-	-
۴۲	روانشناسی عقب ماندگی ذهنی	۲	۶۸	۳۴	۳۴	۱۷
۴۳	آموزش و پرورش کودکان عقب مانده ذهنی (۱)	۲	۳۴	۳۴	-	۴۲
۴۴	آموزش و پرورش کودکان عقب مانده ذهنی (۲)	۲	۳۴	۳۴	-	۴۳
۴۵	اختلالات رفتاری - عاطفی	۲	۳۴	۳۴	-	۱۱
۴۶	اختلالات گویایی	۲	۶۸	۳۴	۳۴	۲۵
۴۷	اختلالات یادگیری ویژه	۲	۶۸	۳۴	۳۴	۲۵
۴۸	گفتاردرمانی	۳	۶۸	۳۴	۳۴	۴۶
۴۹	روشهای تغییر رفتار	۲	۶۸	۳۴	۳۴	۲۵
۵۰	آزمون های تشخیص عقب ماندگی ذهنی	۲	۶۸	۳۴	۳۴	۱۷
۵۱	بهداشت و کمکهای اولیه	۲	۵۱	۱۷	۳۴	-
۵۲	روشهای مشاوره و مصاحبه	۲	۶۸	۳۴	۳۴	-
۵۳	بازی و حرکت درمانی	۲	۵۱	۱۷	۳۴	۲۵
۵۴	تهیه مواد و وسائل آموزشی و کمک آموزشی	۲	۵۱	۱۷	۳۴	۱۹
۵۵	روش تدریس علوم تجربی و اجتماعی	۲	۳۴	۳۴	-	۰.۷
۵۶	روش تدریس ریاضی	۲	۳۴	۳۴	-	۰.۷
۵۷	روش تدریس زبان فارسی	۲	۳۴	۳۴	-	۰.۷
۵۸	کارروزی در روشهای تدریس	۲	۱۰۲	-	۱۰۲	۵۷، ۵۶، ۵۵
۵۹	روشهای بازپروری حرفه ای	۲	۵۱	۱۷	۳۴	۲۹
۶۰	متون تخصصی به زبانهای خارجی	۲	۳۴	۳۴	-	-
۶۱	اختلالات روانی - حرکتی	۲	۵۱	۱۷	۳۴	-
۶۲	اصول مددکاری اجتماعی	۲	۳۴	۳۴	-	-
جمع		۵۱	۱۱۰۵	۶۲۹	۴۷۱	

دروس اختیاری دوره کارشناسی علوم تربیتی در گرایش آموزش و پرورش کودکان عقب مانده ذهنی

کد درس	نام درس	تعداد واحد	ساعت			پیش از یا زمان ارائه درس
			جمع	نظری	عملی	
۳۱	آموزش بزرگسالان	۲	۳۴	۳۴	-	-
۳۲	روان شناسی تفاوت های فردی	۲	۳۴	۳۴	-	-
۳۳	انسان شناسی در اسلام	۲	۳۴	۳۴	-	-
۳۴	روان شناسی اجتماعی	۲	۳۴	۳۴	-	-
۳۵	روان شناسی شخصیت	۲	۳۴	۳۴	-	۵۸
۳۶	روان شناسی و آموزش کودکان تیزهوش	۲	۳۴	۳۴	-	-
۳۷	روان شناسی و آموزش کودکان ناشنوا	۲	۳۴	۳۴	-	-
۳۸	روان شناسی و آموزش کودکان نابینا	۲	۳۴	۳۴	-	-
جمع		۱۶				

توضیح: دانشجویان هر یک از دوره های کارشناسی علوم تربیتی می توانند تعداد ۶ واحد درس بعنوان دروس اختیاری از دروس فوق بیازد دروس اختصاصی یکی از رشته های روانشناسی، جامعه شناسی، اقتصاد و الهیات و معارف اسلامی زیر نظر اسناد راهنما، انتخاب کنند.

تاریخ آموزش و پرورش اسلام و ایران

تعداد واحد : ۲

نوع واحد : نظری

کد درس (۰۱)

پیشنیاز :

هدف : آشنائی با آموزش و پرورش در ایران و اسلام در ادوار گذشته به منظور درک آموزش و پرورش عصر حاضر که اساس آن در گذشته پی ریزی شده است .

سرفصل دروس : ۳۴ ساعت

۱- آموزش و پرورش در ایران پیش از اسلام

- زبان و خط در عهد باستان

- آئین زرتشت و تربیت

- تربیت کودکان و نوجوانان

- تربیت اخلاقی

- آئین مانی

- مزدک و آئین او

- مهرپرستی

- آئین عیسوی و بودائی

- تعلیمات عالیه (حوزه علمی جندی شاپور)

۲- تعلیمات عالیه در ایران اسلام

- مدارس در دوران پیش از مغول

- مدارس در دوران مغول

- کارشناسی در عهد صفویه

۳- تشکیلات و نظامات مدارس قدیم و شومعه تعلیم و تربیت در آنها

- کیفیت تعلیم در مساجد

- کیفیت تعلیم در مدارس

- مواد درسی - کتابهای درسی

- روابط استادان و شاگردان و وظایف آنها

۴- تعلیمات عالیه و مدارس جدید در عهد قدیم

- تاسیس مدرسه دارالفنون و اثرات آن

- مدرسه علمیه و انجمن معارف

- تاسیس مدارس ملی

۵- مشروطیت و تاثیر آن در آموزش و پرورش

۱- ادوار آموزش و پرورش اسلامی

۲- تاثیر تمدن اسلام در علوم بیگانه

- فلسفه در اسلام

- پزشکی در اسلام

- نجوم با هیئت

۳- مدارس در اسلام

- تعلیم

- مدارس قبل از نظامیه

- مدارس نظامیه

- کتابخانه های اسلامی

- آموزش و پرورش زبان در اسلام

فلسفه آموزش و پرورش

تعداد واحد : ۳

کد درس (۰۲)

نوع واحد : نظری

پیشنیاز : کلیات فلسفه

هدف : ۱- آشنائی با حوزه عمل دانش فلسفه ۲- آشنائی با مکاتب عمده اصلی فلسفه
۳- ارزیابی رابطه فلسفه با تعلیم و تربیت ۴- تحلیل مسائل اصلی فلسفه تعلیم و تربیت
۵- بررسی فلسفه آموزش و پرورش در رژیم گذشته ۶- ارزشیابی چشم انداز فلسفه آموزش و پرورش جمهوری اسلامی .

مرحل دروس : ۵۱ ساعت

- معنی و مفهوم فلسفه

- رابطه فلسفه با تعلیم و تربیت

- معرفت (مفهوم معرفت ، انواع ، منابع تشکیل آن)

- تجربه

- حقیقت و ملاک تشخیص آن

- ارزشها (ماهیت ، اقسام و قضایای ارزشی)

- تعلیم و تربیت در سه مکتب

- ایده آلیسم

- رئالیسم (و رئالیسم اسلامی)

- ماتریالیسم

- فلسفه آموزش و پرورش غرب (پراگماتیسم) و نقد آن

- تاثیر فلسفه آموزش و پرورش غرب در ایران

- ضرورت تدوین فلسفه جدید آموزش و پرورش جمهوری اسلامی

- چشم انداز عمومی فلسفه آموزش و پرورش جمهوری اسلامی

اصول و مبانی آموزش و پرورش

تعداد واحد : ۳

کد درس (۵۳)

نوع واحد : نظری

پیشنیاز :

هدف : شناسایی مجموعه اصولی است که منشاء و مصدر رفتار آموزگار و دانش آموز است و در ضمن عمل یعنی در حین آموختن و فراگرفتن و هدایت کردن و پرورش یافتن آموزگار و شاگرد را بکار آید. آشنایی با مبانی فلسفه ، عملی و اجتماعی آموزش و پرورش است .

سرفصل دروس : ۵۱ ساعت

الف -

۱- مفهوم آموزشی و پرورش

۲- اصول از نظر دکترو هوشیار :

۳- اصول از نظر دکترو فیلیپ اسمیت

۴- اصول تعلیم و تربیت از نظر جان دیوی

۵- اصول تعلیم و تربیت از نظر علی شریعتمداری با توجه به تحقیقات روان شناسی

ب -

۱- مبانی نظری آموزشی و پرورش و نظریه ها و افکار متفکرین بزرگ در آموزش و پرورش

۲- چگونگی تاثیر پیشرفتهای علمی و صنعتی

۳- مبانی اجتماعی آموزش و پرورش (تاثیر تغییرات و تحولات اجتماعی در آموزش و پرورش)

آموزش و پرورش تطبیقی

تعداد واحد : ۳

کد درس (۵۴)

نوع واحد : نظری

پیشنیاز : اصول و مبانی آموزش و پرورش

هدف : آشنائی با علم آموزش و پرورش تطبیقی و مطالعه نظامهای آموزشی چندکشور.

سرفصل دروس : ۵۱ ساعت

الف -

۱- اصول عمومی و مسائل آموزش و پرورش تطبیقی

۲- بررسی آموزش و پرورش تطبیقی به عنوان یک علم

۳- اهداف آموزش و پرورش تطبیقی و تعریف آن

۴- تاریخچه مختصر مطالعات تطبیقی در تعلیم و تربیت

۵- عوامل تاریخی و سنتهای فرهنگی

۶- روشهای علمی : نقد و بررسی

ب -

۱- روش مطالعه چند نظام آموزشی

۲- مطالعه مشخصات یک یاد و نظام تربیتی غیر از ایران

۳- مقایسه وجوه مشترک و متفاوت این نظامها

آموزش و پرورش ابتدائی، راهنمایی و متوسطه

تعداد واحد : ۲

کد درس (۵۵)

نوع واحد : نظری

پیشنیاز :

هدف : شناخت دانشجویان با مقاطع سه گانه دبستان - راهنمایی تحصیلی و دبیرستان و آشنائی با وظایف و مسئولیتها هر یک از این مقاطع . در این درس همچنین دانشجویان با شیوه تربیت معلمان و نهادهای آموزشی، اجتماعی و فرهنگی آشنا خواهند شد.

سرفصل دروس : ۵۱ ساعت

تعاریف مربوط به آموزش و پرورش دبستانی، راهنمایی تحصیلی و دبیرستان در نظام آموزش و پرورش ایران - اهداف آموزشی و پرورشی مقاطع سه گانه دبستان، راهنمایی تحصیلی و دبیرستان - در دبستان آموزش و پرورش متوجه آموزش مهارتها، پرورش خلاقیت و ارائه خدمات راهنمایی به کودک و والدین و معلمان می باشد، در دوره راهنمایی تحصیلی علاوه بر اهداف مزبور، توجه خاص به دوره نوجوانی و نیازهای اجتماعی، فرهنگی و تربیتی آنان مبذول خواهد شد. آماده ساختن دانش آموزان و ارائه خدمات راهنمایی تحصیلی جهت انتخاب رشته دبیرستانی و وظایف و ویژگیهای مقاطع سه گانه دبستان، راهنمایی تحصیلی و دبیرستان و تفاوتهای آموزش و پرورش آنها . پویایی گروه در هر یک از گروههای سنی دبستان، راهنمایی تحصیلی و دبیرستان، چگونگی گزینش و تربیت معلمان صلاحیتدار برای دبستان، دوره راهنمایی و دبیرستان - نقش نهادهای اجتماعی - فرهنگی و چگونگی فعالیت آنها در رابطه با مدارس مانند انجمن اولیا و مربیان، کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان، خانه ادبیات و هنر کودکان و نوجوانان، بازدید از مدارس و نهادهای آموزشی اجتماعی و فرهنگی و تهیه گزارش های مربوط به آنها .

روشها و فنون تدریس

تعداد واحد : ۳

کد درس (۵۷)

نوع واحد : نظری

پیشنیاز :

هدف : آشنا کردن دانشجویان با : ۱- مسائل اساسی تربیتی در رابطه با تدریس و مقایسه آنها (پرورش تفکر در مقابل عادت) ۲- شیوه ها و الگوهای تدریس ۳- چگونگی طراحی، اجرا و ارزیابی یک واحد درسی ۴- روشهای معمول در حوزه های علمیه و مقایسه آنها با روشهای معمول در دانشگاهها.

سرمحل دروس : (۵ ساعت)

- مقدمه

- تفکر، مسأله اساسی تربیتی

- تحلیل تفکر

- پرورش تفکر در مقابل عادت (دو روش متضاد در آموزش)

- تدریس و یادگیری

- فرآیند تدریس و یادگیری

- مدل های یادگیری

- مراحل یادگیری

- تئوری های یادگیری

- کاربرد اساس یادگیری در روشهای تدریس

- ارتباط انسانی

کلیات فلسفه

۵۶

کد درس

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: ندارد

هدف: آشنائی اجمالی با فلسفه اسلامی و مکتبهای مشائی و اشراقی

سرفصل دروس: (۳۴ ساعت)

آشنائی با فلسفه - کلام و مسائل مهمی که در آن مطرح است . فلسفه مشاء و ابن سینا حکمت اشراقی و شیخ اشراق - اجمالی از سیر فلسفه اسلامی بعد از ابن رشد - مکتب فلسفی صدرالمطاء لهین سیر فلسفه بعد از ملا صدرا .

- بررسی منابع

- نیروی انسانی

- مواد و تجهیزات آموزشی

- فضاهای آموزشی

- بازده

- ارزشیابی

- اصلاح طرح

- نقد و بررسی چند نمونه از طرحهای درسی

- تهیه و کاربرد پیش آزمون

- ارزشیابی پیشرفت تحصیلی

- محتوا

- روشهای تدریس و ارزیابی در حوزه های علمیه

- مقایسه دوتنوع سیستم یاددهنده تدریس (حوزه ، دانشگاه)

- نتیجه گیری .

- ارتباط کلامی و غیر کلامی
- مدل‌های ارتباطی
- فرآیند ارتباط
- مشخصات معلم خوب
- تاثیر شخصیت و رفتار معلم در پیشرفت آموزشی فراگیران
- رفتارهای شایسته معلمان
- شرایط مطلوب محیطی
- اهداف آموزشی
- اساس تهیه و انتخاب اهداف آموزشی
- تحلیل آموزشی
- تهیه و انتخاب اهداف آموزشی
- طبقه بندی اهداف آموزشی
- عناصر و خصوصیات اهداف آموزشی (کلی و جزئی رفتاری)
- شیوه های تدریس
- شیوه سخنرانی
- شیوه بحثی
- شیوه پرسشی
- شیوه آزمایشی
- شیوه نمایشی
- شیوه گردش علمی
- الگوهای تدریس
- الگوی پیش سازمان دهنده
- الگوی فردمداری
- الگوی مشکل گشایی (حل مسئله - روش علمی)
- طراحی سیستماتیک آموزشی
- تدوین هدفها
- بررسی شرایط
- تعیین تجارب یادگیری
- تعیین گروههای آموزشی

روانشناسی عمومی

تعداد واحد : ۳

کد درس (۰۸)

نوع واحد : نظری

پیشنیاز :

هدف : آشنائی با مفهوم روان شناسی و روشهای تحقیق آن . شناخت جایگاه روان شناسی در میان سایر علوم .

سرفصل دروس : ۵۱ ساعت

- تاریخچه روانشناسی
- مکاتب روانشناسی به اختصار
- موضوع ، هدف و روش روانشناسی
- رشته های روانشناسی و رابطه آن با سایر علوم
- روش های تحقیق در روانشناسی
- عوامل موثر بر رفتار (وراثت و محیط)
- بحثی پیرامون فطرت و غرایز
- جنبه های گوناگون رشد و نظریه های پیرامون آن
- اساس عصبی رفتار
- نقش حواس
- هوش و توزیع و تفسیر بهره هوشی در گروه های مختلف
- انگیزه و هیجان
- یادگیری ، عوامل موثر در آن و نظریه های یادگیری
- تکرار و زبان آموزی
- یادآوری و فراموشی

روانشناسی تربیتی

تعداد واحد : ۳

کندرس (۵۹)

نوع واحد : نظری

پیشنیاز : روانشناسی عمومی

هدف : کسب دانشهای لازم در زمینه اصول و مبانی روانشناسی تربیتی و موضوعات مربوطه - تقویت قدرت تفکر، تحلیل و تفسیر مسائل و مشکلات تربیتی از دیدگاه روانی، رفتاری و عاطفی - ایجاد قدرت تشخیص علل و عوامل پدیدآورنده مسائل و مشکلات تربیتی از دیدگاه روانی و عاطفی - ایجاد قدرت راهیابی و ارائه طریق برای مسائل و مشکلات تربیتی و شناخت روشهای پیشگیری .

سرفصل دروس : ۵۱ ساعت

تعریف و موضوع و فایده روانشناسی

روشهای بررسی و تحقیق فرضیه های روانشناسی

وراثت و محیط : تعریف وراثت ، عوامل ارثی

محیط و هوش - وراثت و هوش

محیط و رفتار فردی و اجتماعی

رشد : تعریف و خصوصیات عمومی رشد

جنبه های مختلف رشد (رشد بدنی ، عاطفی و عقلانی)

خانواده و تاثیر آن در رفتار کودکان :

اهمیت خانواده و موقعیت کودک ، انتظار والدین

جو عاطفی خانواده و موقعیت اجتماعی خانواده

گروه همسن و تاثیر آن در رفتار کودکان

ارتباط فرد با گروه همسن در سن های گوناگون

رقابت ، پذیرش و میزان های گروهی

احتیاجات اساسی فرد :

احتیاجات روانی و عاطفی

رفتار دفاعی و اشکال مختلف آن

یادگیری :

نظریه های ارتباطات عصمی (پاولف و شورندایک و اسکینر)

نظریه های شناختی (گنزالت ، پیاز ، برونر)

عوامل موثر در یادگیری

انتقال یادگیری

حافظه :

تعریف و انواع حافظه

تشخیص و یادآوری فراموشی

عوامل موثر در حافظه

دقت :

تعریف و شرایط دقت

انواع دقت

عوامل موثر در دقت

تفکر :

تعریف فکر و خصوصیات آن

عناصر عمده در تفکر

تفکر منطقی و اساس آن

خلاقیت :

مراحل تفکر خلاق

نظریه های گوناگون

هوش :

تعریف هوش و ماهیت آن

انواع هوش (هوش ماشینی ، تجریدی ، اجتماعی)

عوامل موثر در هوش

انواع تست های هوشی

انضباط :

تعریف انضباط و انواع آن

مقررات معلّم ، گروهی و شخصی

عوامل موثر در پیدایش مسائل انضباطی

شخصیت :

تعریف شخصیت و منش

انواع شخصیت

منش در دوره کودکی و نوجوانی

روانشناسی رشد (کودکی) (۱۱)

کد درس (۱۵)

تعداد واحد : ۲

نوع واحد : نظری

پیشنیاز : روانشناسی تربیتی

هدف : آشنایی با ویژگیهای مراحل مختلف رشد جسمانی، روانی و اجتماعی کودک.

سرفصل دروس : ۳۴ ساعت

- تعریف و موضوع روانشناسی رشد، قلمرو روانشناسی رشد
- عوامل موثر در رشد (ژنتیکی - محیطی)
- مراحل و ویژگیهای رشد در دوران قبل از تولد (جنینی)
- نظریه های رشد
 - رشد بدنی (رشد سیستم عصبی - رشد عضلانی - رشد استخوانی - رشد قد و وزن)
 - رشد حسی - حرکتی
 - رشد شخصیت
 - رشد عقلی و رشد هوش - تشکیل مفاهیم - رشد کلامی - رشد ادراک - خلاقیت در کودکان
 - رشد عاطفی
 - رشد روانی - جنسی
 - رشد اخلاق و مذهب و ارزشها - رشد علائق
 - رشد اجتماعی و مشکلات سازگاری اجتماعی
 - کودک در خانواده (روابط خانواده - خانواده به عنوان یک الگو) / اثرات خانواده بر رشد کودک

روانشناسی رشد (نوجوانی) (۲)

کد درس (۱۱)

تعداد واحد : ۲

نوع واحد : نظری

پیشنیاز : روانشناسی رشد کودک (۱)

هدف : آشنایی با خصوصیات رشد جسمی و روانی و اجتماعی فرد در دوران نوجوانی و جوانی .

سرفصل دروس : ۲۴ ساعت

- تعریف روانشناسی نوجوانی و بلوغ
- تاریخچه روانشناسی نوجوانی و بلوغ و قلمرو روانشناسی رشد در مرحله نوجوانی
- رشد و تغییرات بیولوژیکی، فیزیولوژیکی، روانی تحولات عاطفی، تغییرات جسمی
- دنیای اجتماعی نوجوان - رابطه نوجوان با خانواده
- انتخاب شغل و مساله همسرگزینی - رویا و خیالبافی - بحران ارزشها - ناسازگاریهای روانی و اجتماعی
- طبیعت انسان در فرهنگهای مختلف
- تاثیر فرهنگ و آموزشگاه و اجتماع در نوجوانان
- سرگرمیها و تفریحات و نیازمندیها و تواناییهای ذهنی نوجوانان
- رفتارهای جنسی و انحرافات
- بزهکاری نوجوانان - رشد و تحولات اخلاق و اعتقادات مذهبی در نوجوانان
- کودک و مدرسه (عوامل موثر در پیشرفت تحصیلی) - زبان آموزی و اهمیت بازی در رشد کودک

جامعه شناسی عمومی

کد درس (۱۲)

تعداد واحد : ۳

نوع واحد : نظری

پیش نیاز :

هدف : آشنا ساختن دانشجویان با کلیات و مبانی جامعه شناسی و ارتباط آن با سایر رشته های نزدیک به نحوی که در عین آشنائی دانشجویان نقد و تعمق در آن بپردازد و مسائلی را که در محیط فرهنگی ایران و اسلام قابل استفاده است مورد بهره برداری قرار دهد.

سرفصل دروس : ۵۱ ساعت

موضوع، تعریف : تعاریف مختلف جامعه شناسی و نظریه های انتقادی به این تعاریف :

- تفکر و تعمق در مورد یک تعریف درست از جامعه شناسی - روشهای معمول در تحقیقات جامعه شناسی - شیوه های معمول تحقیقات اجتماعی در ایران و اسلام - شیوه های جدید تحقیقات اجتماعی در جامعه شناسی (روش کمی و کیفی) - نقد این روشها .

- جایگاه جامعه شناسی در علوم انسانی - دانش اجتماعی دنیای امروز و شعب آن .

- کاربرد و ضرورت جامعه شناسی در ایران .

- تاریخچه پیدایش علوم اجتماعی در کشورهای اسلامی و مغرب زمین .

فرد و جامعه : تعریف جامعه - مذهب اصالت فرد - مذهب اصالت جمع - نظریات پدیدارشناسی -

روانشناسی اجتماعی و جامعه شناسی - اشکالات وارده بر این مقولات از دیدگاه اسلام - دیدگاه اسلام در

مورد فرد و جامعه .

نابرابریهای اجتماعی - علل نابرابریها - گروهها و قشرهای مختلف اجتماعی - ارزشهای اسلامی

و نابرابریهای اجتماعی - قدرت و منزلت اجتماعی - سازمانهای اجتماعی - نهادهای اجتماعی -

ناهنجاریهای اجتماعی - مختصری در زمینه ساخت جامعه ایران (شهر و روستا و عشایر) - انواع

جوامع (سرمایه داری - سوسیالیسم و جامعه توسعه نیافته) .

جامعه‌شناسی آموزش و پرورش

تعداد واحد : ۳

کد درس (۱۳)

نوع واحد : نظری

پیش‌نیاز : جامعه‌شناسی عمومی

هدف : آشنائی دانشجویان با مسائل آموزش و پرورش در رابطه با جامعه و تحولات آن، تعمق و تحلیل مسائل پرورشی در رابطه با نهادهای اصیل اجتماعی که در برنامه ریزی و هدایت تحصیلی و غیره نیز موثر است .

سرفصل دروس : ۵۱ ساعت

مقدمات :

الف - آموزش و پرورش یک واقعیت تاریخی - لزوم بررسی دایمی در آموزش و پرورش

ب - آموزش و پرورش یک واقعیت اجتماعی

ج - تعریف - موضوع و هدف جامعه‌شناسی پرورشی

د - زمینه کلی جامعه‌شناسی پرورش یا جامعه‌شناسی

بخش اول : تاثیر فرهنگ جوامع بر رفتارهای فردی

۱- تاثیر متقابل فرهنگ و شخصیت

۲- ارزشهای اجتماعی و خصوصیات روانی اجتماعی گروهها

۳- تاثیر آموزش و پرورش بر وجهه نظر گروهی (و بالعکس)

۴- توجه به جنبه های انسانی آموزش و پرورش

بخش دوم : توسعه صنعتی و تحول آموزش و پرورش

۱- تاثیر توسعه صنعتی در همگانی شدن آموزش و پرورش

۲- توسعه صنعتی و توجه به آموزش متوسطه (با موفقی سطح تحصیلات همگانی)

۳- دگرگونی در آموزش و پرورش و تحول به طرف آموزش فنی و حرفه‌ای

۴- بحران آموزشی در سطوح مختلف تحصیلات (نا هماهنگیها)

بخش سوم : روشهای برآورد سنجش سطوح آموزشی (بحث در کمیات)

۱- ضرایب تحصیلی در دوره های مختلف

۲- هرم تحصیلی و رابطه آن با هرم سنی

۳- برآورد دینامیک دوره های تحصیلی - سنجش افت تحصیلی

۴- مسئله حفظ تعادل بین سطوح مختلف تحصیلات
۵- بررسی تعادل آموزشی و پرورشی از طریق نیاز به متخصص

بخش چهارم : بررسی وضع آموزش و پرورش در ایران

۱- مشخصات آموزش و پرورش در گذشته (تاریخچه ۵۰ ساله)

۲- وضع آموزش و پرورش کنونی و دیگر گونی ارزشها

۳- بررسی آموزش و پرورش از نظر کمی (سطوح مختلف)

۴- کیفیت آموزش و پرورش و ارزیابی

۵- کیفیت آموزش و پرورش فنی و حرفه ای

۶- برنامه ریزی آموزش و پرورش و مشکلات آن در ایران

بخش پنجم : اثرات محیط اجتماعی در همگانی ساختن آموزش و پرورش

۱- تاثیر نابرابریهای طبیعی و جسمانی

۲- محیط اجتماعی و نابرابریهای فکری

۳- تاثیر محیط اجتماعی محل اقامت بر پیشرفت تحصیلی و راهنمایی
- محیط اجتماعی خانواده

۴- رابطه موفقیت تحصیلی و محیط اجتماعی

۵- بررسی نابرابریهای اجتماعی تحصیلی در سطح بین المللی

۶- نوع و سطوح تحصیلات در کشورهای مختلف

۷- تفاوت های منطقه ای و تاثیر آن در آموزش و پرورش

۸- توجیه تفاوت های منطقه ای در توسعه آموزش و پرورش و ضرائب تحصیلی

۹- راهنمایی تحصیلی و راهنمایی شغلی

بخش ششم : آموزش و پرورش و تحرک اجتماعی

۱- تعریف تحرک اجتماعی و انواع آن (عوامل موثر در تحرک اجتماعی)

۲- مفهوم جامعه شناسی تحرک اجتماعی و مطالعات انجام شده

۳- مجاری تحرک اجتماعی به نظر سوروکین و عوامل اجتماعی موثر

۴- تاثیر اساسی آموزش و پرورش در تحرک اجتماعی

۵- نظام های آموزشی - شانس ادامه تحصیلات و تحرک اجتماعی

۶- سناح مهم تحرک اجتماعی

بخش هفتم: آموزش و پرورش سواد و حرفه و سایر طرح‌های جدید

- بررسی نظرات گوناگون اقتصاددانان پیرامون نقش اقتصادی آموزش و پرورش
- بررسی توجیه اقتصادی سرمایه گذاری دولت در آموزش و پرورش
- معنی و مفهوم هزینه در اقتصاد
- معنی و مفهوم درآمد، ارزش افزوده و سرمایه گذاری در اقتصاد
- معنی و مفهوم سرانه در محاسبات مربوط به اقتصاد آموزش و پرورش
- روشهای اصلی محاسبه کفایت آنها
- بررسی هزینه آموزش و پرورش برخی از کشورهای جهان و ارزیابی میزان کفایت آنها
- معیارهائی اصلی محاسبه نیروی انسانی مورد نیاز
- روشهای ساده برآورد نیروی انسانی در توسعه
- ارزیابی برنامه پیشنهادی جمهوری اسلامی جهت توسعه آموزش و پرورش کشور.

اقتصاد آموزش و پرورش (درس اصلی)

کد درس (۱۴)

تعداد واحد : ۳

نوع واحد : نظری

پیشنیاز : کلیات اقتصاد

هدف : ۱- تجزیه و تحلیل نقش و اهمیت تعلیم و تربیت از دیدگاه توسعه اقتصادی اجتماعی - ۲- ارزیابی نقش تعلیم و تربیت در توسعه اقتصادی ۳- آشنائی با مفاهیم اصلی هزینه - بهره‌دهی در آموزش و پرورش ۴- آشنائی با روشهای محاسبه نیروی انسانی مورد نیاز در برنامه های توسعه اقتصادی ۵- بررسی مقایسه‌ای سرمایه گذاری کشورهای در تعلیم و تربیت ۶- آشنائی با جنبه های اقتصادی آموزش و پرورش ایران .

سرفصل دروس : ۵۱ ساعت

- بررسی نظرات گوناگون اقتصاددانان پیرامون نقش اقتصادی آموزش و پرورش
- بررسی توجیه اقتصادی سرمایه گذاری دولت در آموزش و پرورش
- معنی و مفهوم هزینه در اقتصاد
- معنی و مفهوم درآمد، ارزش افزوده و سرمایه گذاری در اقتصاد
- معنی و مفهوم سرانه در محاسبات مربوط به اقتصاد آموزش و پرورش
- روشهای اصلی محاسبه کفایت آنها
- بررسی هزینه آموزش و پرورش برخی از کشورهای جهان و ارزیابی میزان کفایت آنها
- معیارهای اصلی محاسبه نیروی انسانی مورد نیاز
- روشهای ساده برآورد نیروی انسانی در توسعه اقتصادی
- ارزیابی برنامه پیشنهادی جمهوری اسلامی جهت توسعه آموزش و پرورش کشور

مقدمات مدرست آموزشی

کدرس (۱۵)

تعداد واحد : ۲

نوع واحد : نظری

پیشنیاز :

هدف : این درس سعی خواهد نمود که دانشجویان را با مفاهیم مدیریت به طور اعم و با مدیریت آموزشی به طور اخص آشنا نموده و پس از آن مفاهیم عمده مدیریت اسلامی را در رابطه با مدیریت آموزشی از جهت رهبری شوری ، داوری و غیره در اختیار دانشجویان قرار دهد.

سرفصل دروس : ۳۴ ساعت

۱- تعریف مدیریت

۲- مشخصات یک مدیر خوب

۳- شیوه های مطالعه و تحقیق در مدیریت

شیوه های سنتی ، شیوه موردی ، رفتاری ، تصمیم گیری مقداری ، سیستم ها .

۴- فراگرد مدیریت : برنامه ریزی سازماندهی ، هدایت ، با انگیزش ، هماهنگی و ارزشیابی .

۵- تعریف سازمان : سازمان رسمی و غیر رسمی متمرکز و غیر متمرکز ، تقسیم وظایف ، سلسله مراتب

قدرت و اختیار ، صف و ستاد .

۶- تئوریهای مختلف مدیریت آموزشی .

۷- نظریه سلسله مراتب نیازها .

۸- تصمیم گیری ، رضایت و عدم رضایت شغلی ، پاداش ، تنبیه .

۹- ارتباطات

۱۰- تعریف مدیریت آموزشی ، مبانی مدیریت آموزشی ، (اجتماعی ، اقتصادی ، فلسفی و ...)

۱۱- ویژگیهای یک مدیر آموزشی .

۱۲- وظایف یک مدیر آموزشی

۱۳- قضاوت و داوری ، حقوق افراد

شوری ، هشدار به افراد

۱۴- مهارتهای لازم برای مدیریت آموزشی

۱۵- آینده نگری

مقدمات برنامه ریزی آموزشی و درسی

تعداد واحد : ۲

کد درس (۱۶)

نوع واحد : نظری

پیشنیاز :

هدف : در این درس دانشجویان از مقدمات برنامه ریزی عموماً " و برنامه ریزی آموزشی خصوصاً " مطالبی را خوانده و کاربرد روش های مختلف برنامه ریزی را در امر برنامه ریزی آموزشی یاد خواهند گرفت، هم چنین دانشجویان با مقدمات برنامه ریزی درسی در رابطه با معاهیم اصول و روشهای گوناگون برنامه ریزی درسی آشنائی پیدا خواهند کرد.

سرفصل دروس : ۳۴ ساعت

۱- تعریف برنامه ریزی آموزشی

۲- تقسیم بندی برنامه ریزی آموزشی

الف - کوتاه مدت

ب - میان مدت

ج - دراز مدت

۳- روند برنامه ریزی آموزشی

الف - میدان برنامه ریزی

ب - ایجاد اهداف

ج - سنجش نیازها

د - شناخت مسئله

ه - ایجاد راه حلها

و - تحلیل راه حلها

ز - تعیین و انتخاب راه حلها

ح - حل مساله

ط - ارزیابی

ی - چرخ و تعدیل روش

۴- روشهای مختلف برنامه ریزی

الف - روش تقاضای اجتماعی

ب - روش نیروی انسانی

ج - روش نمر بارده

۵- انواع برنامه ریزی

الف - برنامه ریزی کلی

ب - برنامه ریزی جزئی

ج - تحلیل نظام آموزشی

الف - تحلیل رسالت

ب - تحلیل عمل

ج - تحلیل وظیفه

د - تحلیل روشها - هدفها

۷- تعریف برنامه ریزی درسی

۸- بررسی مفاهیم اصول و تئوریهای مختلف برنامه ریزی درسی

۹- آشنائی با منابع و اطلاعات مورد نیاز در برنامه ریزی درسی

۱۵- آینده نگری در برنامه ریزی درسی

آموزش و پرورش کودکان استثنائی

تعداد واحد : ۳

کد درس (۱۷)

نوع واحد : نظری و عملی

پیشنیاز : روانشناسی رشد (۱) و روانشناسی تربیتی

هدف : هدف کلی این درس آشنائی دانشجویان با چگونگی آموزش و تعلیم کودکان استثنائی شامل تاریخچه اهداف ، طبقه بندی های برنامه های درسی ، چگونگی تدریس و آشنائی با وسایل کمک آموزشی و برخورد صحیح با توجه به نوع کودکان استثنائی است .

سرفصل دروس : (۲ واحد نظری ۲۴ ساعت + ۲ واحد عملی ۳۴ ساعت)

- تاریخچه آموزش کودکان عقب مانده ، ناتوانی حسی (بینائی ، شنوائی ، گویائی) ناتوانی حرکتی

(معلولین) مشکلات رفتاری (ناسازگاریها) نیزهوشان درجهان و ایران .

- هدف از آموزش کودکان استثنائی و نگرش اسلام در مورد کودکان استثنائی (قوانین موجود)

- شناخت محیطهای آموزشی (انواع مدارس استثنائی) مانند شبانه روزیها - کلاسهای ویژه - کلاسهای ادغام شده .

- شناخت کادر آموزشی در امر آموزش کودکان استثنائی و وظایف آنها

- آشنائی با سازمانهای مختلف در رابطه با کودکان استثنائی ، نوع خدمات و اقدامات ممکن مانسند

(سازمان بهزیستی و مدارس تحت پوشش ، آموزش و پرورش سازمان رفاه ناشنوایان - مراکز رفاه نابینایان و غیره)

برنامه های مختلف آموزشی :

الف - کودکان عقب مانده ذهنسی }
- آموزش پذیر
- تربیت پذیر
- پناهگاهی

ب - کودکان دارای مشکلات شنوائی (آشنائی با نوع تدریس آنها)

ج - کودکان دارای مشکلات گفتاری (چگونگی گفتاردرمائی)

ه - کودکان پرهوش و با استعداد

و - کودکان دارای مشکلات روانی و رفتاری

مقدمات مشاوره راهنمایی

تعداد واحد : ۳

کد درس (۱۸)

نوع واحد : نظری

پیشنیاز :

هدف : آشناساختن دانشجویان رشته های مختلف علوم تربیتی با خدمات مشاوره و راهنمایی و اصول و فنون آن -

مرفصل دروس : ۵۱ ساعت

تعریف و موضوع مشاوره و راهنمایی - هدایت و ارشاد در اسلام - تاریخچه مشاوره و راهنمایی - هدفهای مشاوره و راهنمایی - اهمیت لزوم برنامه مشاوره و راهنمایی (شخصی - حرفه ای ، تحصیلی) صفات و خصوصیات مشاور و راهنما - وظایف و مسئولیتهای مشاور و راهنما - نقش معلم در مشاوره و راهنمایی - مراحل عمل مشاوره و راهنمایی - روشهای مشاوره و راهنمایی (تحلیلی ، شناختی ، انسانی ، رفتاری ، واقعیت گرائی ، عقلانی ، عاطفی ،

مقدمات تکنولوژی آموزشی

تعداد واحد : ۲

کد درس (۱۹)

نوع واحد : نظری و عملی

پیش نیاز :

هدف : آشنا کردن دانشجویان با اصول و مفاهیم اولیه تکنولوژی آموزشی و مواد و سائل آموزشی .

سرفصل دروس : (۲ واحد نظری ۳۴ ساعت + ۲ واحد ۳۴ ساعت)

- مقدمه

- تاریخچه کاربرد تکنولوژی آموزشی در ایران و جهان

- فلسفه کاربرد تکنولوژی آموزشی

- تعاریف

- یادگیری و ارتباط افکار و عقاید

- اهمیت ارتباط و تبلیغ

- طراحی سیستماتیک آموزشی

- نقش رسانه ها در آموزشی رسمی

- تعریف رسانه

- اصول طراحی مواد آموزشی

- رسانه های آموزشی غیر نورتاب

- تابلوها

- تما ویر آموزشی

- پوسترها

- چارتها

- نمودارها

- مواد آموزشی سه بعدی

- مواد چاپی

- رسانه های آموزشی نورتاب
- اسلاید
- فیلم استریپ
- فیلم
- تلق های شفاف
- وسایل و تجهیزات
- پروژکتور اسلاید
- پروژکتور فیلم استریپ
- پروژکتور اوورهد
- پروژکتور ویک
- پرده های نمایشی
- کاربرد مواد و تجهیزات شنیداری
- تلویزیون به عنوان یک رسانه دیداری شنیداری
- باز دیدهای علمی .

شیوه بهره گیری از کتابخانه و منابع آن
(آشنائی با کتابخانه و اصول کتابداری)

تعداد واحد : ۲

کد درس (۲۰)

نوع واحد : نظری

پیشنیاز :

هدف : آشناساختن دانشجویان با طرز استفاده از امکانات و منابع کتابخانه

سرفصل دروس : ۳۴ ساعت

اهمیت کتابخانه در روند آموزش و پرورش - آشنائی با تنظیم انواع مواد در کتابخانه (کتاب، نشریه و غیره) - آشنائی با انواع منابع و مراجع و شیوه استفاده از آنها (با توجه به رشته تحصیلی دانشجویان) - آشنائی با مراحل ضبط و تنظیم اطلاعات جهت ارائه طرحی مقدماتی (شیوه یادداشت - سروداری، ضبط ارجاعات، تنظیم و ارائه) .

روشهای آماری در علوم تربیتی

تعداد واحد : ۲

کد درس (۲۱)

نوع واحد : نظری

پیش نیاز :

هدف : ۱- آشنائی با مفاهیم اساسی علم آمار ۲- آشنائی با کاربرد آمار توصیفی در تعلیم و تربیت
۳- آشنائی با قواعد اصلی احتمالات و کاربرد آنها ۴- آشنائی با روشهای تجزیه و تحلیل آماری در آموزش و پرورش

سرفصل دروس : ۳۴ ساعت

مفاهیم اساسی علم آمار - تعریف و اهمیت کاربرد آمار در علوم تربیتی

توزیع فراوانی ها و روشهای گرافیک (رسم جدول و نمودار)

معیارهای تمایل مرکزی (میان، نما و میانگین)

شاخص های پراکندگی، چولگی و پخش (دامنه تغییر، نقاط در صدی، انحراف استاندارد و واریانس)

احتمالات و توزیع دوجمله ای

منحنی طبیعی

همبستگی، پیش بینی و همبستگی

روشهای نمونه گیری

تستهای معنی دار بودن

مقایسه فراوانی های مشهود با فراوانی های مورد انتظار و تست کادو.

سنجش و اندازه گیری در علوم تربیتی

کد درس (۲۲)

تعداد واحد : ۳

نوع واحد : نظری عملی

پیشنیاز : روشهای آماری در علوم تربیتی

هدف : آشنائی با کاربرد و محدودیت های آزمونهای تربیتی - آشنائی با مفاهیم و نقش اعداد و ارقام در اندازه گیری - آشنائی با طرح و نوشتن و سوالاتی که در یک آزمون باید شامل گردد - آشنائی با انجام یک آزمون بطور شایسته و موثر - آشنائی با تعبیر و تفسیر نتایج یک آزمون بطور کامل و توجه به محدودیتهای آن - بطور کلی دانشجویان باید بدانند که چگونه آزمون ، طرح ، اجرا و تعبیر می شود .

سرفصل درس : ۸۸ ساعت (۳ واحد نظری ۳۴ ساعت و ۱ واحد عملی ۳۴ ساعت)

مبانی اندازه گیری و سنجش

- اهمیت و فواید کاربرد روشهای اندازه گیری در علوم تربیتی ، مقیاس های اندازه گیری تاریخچه کوتاهی از اندازه گیری و سنجش

- هنجارها و تفسیر داده ها : مرور اجمالی بر مفاهیم اساسی آماری - انواع هنجارها (سنی ، کلاسی و درمدي) تبدیل انواع هنجارها به یکدیگر - نیم رخها

- اعتبار : ضریب همبستگی - انواع اعتبار - روشهای تعیین اعتبار خطای معیار اندازه گیری .

- روایی : انواع روایی (محتوایی ، معیاری و معنومی) - روشهای تعیین ضریب روایی و خطای برآورد .

- آزمونهای میزان نشده - آزمونهای میزان شده .

- آزمونهای پیشرفت تحصیلی (میزان شده)

- تعریف کلی آزمون - نقش و محدودیتهای یک آزمون - مراحل لازم برای طرح یک آزمون ، شرایط و

مهارتهای لازم برای اجرای یک آزمون - نمره دادن و تهیه گزارش .

- تعریف هدفهای تربیتی - انواع هدفها و طبقه بندی آنها (حسی - حرکتی ، عاطفی و شناختی) تهیه جدول مشخصات .

- ساختن امتحان انشائی : ماهیت امتحان انشائی - قواعد ساختن پرسشهای انشائی ، قواعد تصحیح امتحان انشائی .

- ساختن آزمون عینی (معلومات) : پرسشهای چندگزینه ای - پرسشهای صحیح - غلط - پرسشهای جورکردنی .

- اجرا و ارزشیابی آزمون : تجزیه و تحلیل پرسشها - تعیین و ترتیب پرسشها - اجرا و تصحیح آزمون .

آزمونهای میزان شده

- آزمون هوش عمومی: آزمونهای انفرادی - آزمونهای گروهی
- آزمونهای استعدادها: آزمونهای شفلی - آزمونهای خلاقیت
- آزمونهای شخصیت: آزمونهای خودسنجی - آزمونهای علایق و نگرشها

کار عملی

دانشجویان در گروههای ۳ نفره مطالعه مباحث نظری درس، آزمونی تهیه، اجرا و ارزشیابی می کنند.

مقدمات روش تحقیق در علوم تربیتی

تعداد واحد : ۳

کد درس (۲۳)

نوع واحد : نظری - عملی

پیشنیاز : روشهای آماري در علوم تربیتی

هدف : تفهیم ارزش و لزوم اهمیت انجام تحقیق در تعلیم و تربیت و همچنین ارائه معلومات ضروری و ایجاد مهارت های لازم در دانشجویان در کسب توانائی استفاده و برداشت صحیح از تحقیقات دیگران و نیز آماده شدن برای فراگیری دروس پیشرفته تر در زمینه تحقیق در تعلیم و تربیت و آمادگی برای کمک در انجام تحقیقات ضروری پس از اشتغال به کار.

سرفصل دروس : ۶۸ ساعت (۲ واحد نظری ۳۴ ساعت و ۱ واحد عملی ۳۴ ساعت)

تحقیق چیست ، لزوم و اهمیت تحقیق ، خصوصیات ضروری برای محقق

شناخت : تعریف شناخت - ابزار شناخت - انواع شناخت

تعریف تحقیق : انواع تحقیق از نظر روش (تاریخی ، توصیفی ، ارتباطی ، عملی مقایسه ای تجربی) -

مراحل تحقیق (تشخیص مسئله - هدف تحقیق ، تعریف و تبیین مسئله) .

تشکیل فرضیه : تعریف فرضیه و نظریه و دگر تفاوت های آن دو

بررسی اجمالی و استقادی مطالب موجود (معرفی منابع و مراجع و طرز استفاده از آنها ، طرز تنظیم

مطالب موجود) - طرح تحقیق ، روش تحقیق ، نمونه گیری و انواع آن و وسائل و ابزار جمع آوری اطلاعات

(مشاهده ، پرسشنامه ، مصاحبه ، آزمایش) آمار توصیفی بصورت کاربردی (تهیه و تشکیل جداول

و نمودارها ، اندازه ها گرایش مرکز اندازه های پراکندگی - ملاکهای ارزیابی ارتباط) .

کلیات اقتصاد

کد درس (۲۴)

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: ندارد

هدف: آشنا ساختن دانشجویان با مکانیزم، عملکردها و ساختهای اقتصادی و نیز مطالعه نظریات و تئوریهای گوناگون

سرفصل دروس:

تعریفهای علم اقتصاد، مسائل اساسی در جوامع اقتصادی، عرضه و تقاضا منحنی تعدیل، بازده نزولی، درآمد ملی و محصول خالص ملی، نظریه تعیین درآمد، سرمایه گذاری، مصرف و پس انداز، ضریب افزایش تعیین محصول خالص ملی، ادوار تجاری، جریان گردش کالا و پول بانک و ایجاد سپرده های بانکی، سیاستهای بانک مرکزی، سیاست مالی و اشتغال کامل بدون تورم، کشش های عرضه و تقاضا، محاسبه کشش های عرضه و تقاضا، تعادل در بازار، تعادل کوتاه مدت و تعادل بلند مدت، شرایط ثبات تعادل، تئوری هزینه های تطبیقی، محدودیت های تجاری و دخالت دولت و تسراز پرداختهای خارجی، شناخت کلی از نظام های اقتصادی.

ج - شرح دروس تخصصی

دوره کارشناسی علوم تربیتی با گرایش

آموزش و پرورش کودکان عقب مانده ذهنی

فیزیولوژی اعصاب

۴۱

تعداد واحد : ۲

نوع واحد : نظری

پیشنیار :

هدف : هدف از این درس آشنا نمودن دانشجویان فیزیولوژی دستگاه اعصاب بمنظور آماده شدن برای بهتر یادگیری مسائلی که در دروس اختلالات گوبائی و یادگیری مطرح میشود . در ضمن این درس به دانشجو برای درک بهتر علل فیزیکی عقب ماندگیهای ذهنی کمک خواهد نمود .

سرفصل دروس : (۳ ساعت)

نخاع شوکی ، سافه مغز ، پیش مغز ، بطنهای مراکز عصبی ، تکامل مغز ، دستگاه حرکتی انعکاسهای نخاعی ، موروئی حرکات ، ساز و کارهای هیجانی ، تالاموس و مراکز پائین تر قشر مخ و دستگاه کناری ، تحریک مغز به عنوان انگیزش ، تغییرات بدنی همراه هیجان ، انواع یادگیری ، آسیبهای مغزی ، وابسته های الکتریکی ، پسخور فیزیولوژیک ، مسائل و روشها ، تمیز پوستی و حرکتی ، تمیز شنوایی ، شدت بسمائی ، تمیز شکل از طریق بینائی ، تعمیم و انتقال ، یادگیری باز ، رفتار حل مسئله ، کنش لب جلو پیشانی ، اختلالات روانی ، تجدید گشتهای رد حافظه ، یادگیری و هوش ، فیزیولوژی خون ، انعقاد خون ، خون ریزیها ، زمان انعقاد خون ، هپارین ، طرز تشکیل خون در جنین ، مراحل ساخته شدن گلبول های قرمز در استخوان ، همولیز شدن گلبولهای قرمز ، هموگلوبین گروههای خونی ، گروههای خونی گروههای خونی ، عوامل سازگاری خونی ، توارث گروههای خونی .

روانشناسی عقب ماندگی ذهنی

تعداد واحد : ۳

۴۲

نوع واحد : نظری - عملی

پیشنیاز : آموزش و پرورش کودکان استثنایی

هدف : هدف از این درس آشنا ساختن دانشجو با علل و جنبه های مختلف عقب ماندگی های ذهنی است زیرا شناخت عقب ماندگی های ذهنی دانشجو با جهت نحوه پیشگیری از عقب ماندگی های آموزش و توانبخشی کودکان عقب مانده آماده میسازد . ضمناً در این درس دانشجو عملاً با انواع عقب ماندگی های ذهنی در موسسات آموزشی نگهداری این قبیل کودکان آشنا خواهد شد .

سرفصل دروس :

نظری ۲ واحد (۳۴ ساعت) و عملی (واحد ۳۴ ساعت)

۱ - تاریخچه ، آمار و تعداد عقب ماندگان ذهنی

۲ - تعریف هوش ، عقب ماندگی ذهنی و طیفه سدی آن (آموزش پذیر ، تربیت پذیر

و حمایت پذیر)

۳ - مقایسه کودک عادی و عقب مانده .

۴ - مبب شاسی عقب ماندگی های ذهنی :

الف - عوامل طبی ، نواقص ژنتیکی

اختلالات مربوط به کروموزوم های جنسی (سندرم ترنر ، کلاین فلز و غیره)

اختلالات مربوط به کروموزوم های معمولی یا غیر جنسی (سندرم داون ، تریزومی

شماره ۲۱)

اختلالات مربوط به ژن های مکنون و عوامل ناشناخته (میکروسفالی ، هیدروسفالی

و ماکروسفالی)

چربها }
 اختلالات مادرزادی مربوط به سوخت و ساز متابولیسم بدن }
 پروتئینها }
 موادقندی }

ب - علل و عوامل مربوط به دوران بارداری ، زایمان و نوزادی

۱ - علل مربوط به قبل از تولد - دوران بارداری

- بیماریهای مادر مانند روبلا (سرخچه و غیره)

- تاثیر داروهای شیمیائی (تالیدومیدها و غیره)

- تاثیر الکل و دخانیات

- مسمومیتها

- عامل RH خون

- عامل تغذیه

۲ - علل مربوط به هنگام زایمان و تولد

- صدمه های ناشی از زایمان

- تاثیر داروهای بیپوشی و بیحس کننده

- طرز قرار گرفتن کودک در شکم مادر

- تاثیر آلات و وسایل جراحی (فورسپس)

۳ - علل مربوط به دوره پس از تولد

- بیماریهای گوناگون کودک

- تصادفات و ضربه ها

- فلج متزی

- مسمومیتها (با سرب و غیره)

— تب و تشنجات

ج : علل محیطی (عقب ماندگیهای ناشی از عوامل اجتماعی ، فرهنگی ، تربیتی
روانی و محرومیتها)

۵ — پیشگیری از عقب ماندگیهای ذهنی

آموزش و پرورش کودکان عقب مانده ذهنی (۱)

تعداد واحد : ۲

۴۳

نوع واحد : نظری

پیش نیاز : روانشناسی عقب ماندگسی ذهنی

هدف : آشنا نمودن دانشجویان با نگرش های گوناگون در باره آموزش و پرورش کودکان عقب مانده ذهنی : گروه آموزش پذیر و گروه دیرآموز با مسئولیت جامعه و خانواده در قبال عقب ماندگان ذهنی .

سرفصل دروس : (۳۴ ساعت)

مفهوم انسان و کودک استثنائی در مکتب اسلام - تاریخچه ، لزوم و اهمیت آموزش و پرورش کودکان استثنائی - اصول آموزش و پرورش کودکان عقب دهنی (اهل خودیاری) - هدفهای آموزش و پرورش کودکان عقب ذهنی ، (هدفهای اخلاقی ، اجتماعی ، اقتصادی و ...) روشها و تکنیک های آموزش و پرورش کودکان عقب دهنی گروه آموزش پذیر - نیازهای کودکان عقب مانده ذهنی گروه آموزش پذیر - نیازهای کودکان عقب دهنی در سنین و مراحل مختلف زندگی (مراقبت ، نگهداری ، حرفه آمیزی) ویژگی های برنامه های این افراد در مناطق سی و تحصیلی گوناگون - چگونگی صرف اوقات فراغت در خارج از مدرسه و فعالیت های فوق برنامه - آموزش مهارت های اجتماعی ، اعتمادی و حرفه ای - برنامه ریزی های روزانه هفتگی و ماهانه - ارزشیابی از پیشرفت آموزش و پرورش کودکان آموزش پذیر .

آموزش و پرورش کودکان عقب مانده ذهنی (۲)

تعداد واحد : ۲

۴۴

نوع واحد : نظری

پیش نیاز : آموزش و پرورش کودکان عقب مانده ذهنی (۱)

هدف : آشنا کردن دانشجو : با اهمیت لزوم آموزش و پرورش کودکان عقب مانده ذهنی گروه های تربیت پذیر و حمایت پذیر با مسئولیت ها و وظایف جامعه و خانواده نسبت به این افراد .

سرفصل دروس : (۳۶ ساعت)

لزوم اهمیت آموزش و پرورش کودکان عقب مانده ذهنی ، گروه های تربیت پذیر و حمایت پذیر - هدف های آموزش و پرورش این افراد - ارزیابی توانایی های مختلف حسی و حرکتی - تشخیص صدهای مختلف - تشخیص وسایل مختلف (متعارف) با حس بینایی - هماهنگی چشم و دست - کنترل و حرکات متناسب سر - کنترل و حرکات متناسب بدن ، حرکات مختلف دست (باز و بسته کردن دست وانگشتان) نشستن ، ایستادن و راه رفتن و دویدن در - موقعیت های گوناگون - لگد زدن به دیوار - هماهنگی چشم و پا - برناب کردن توپ .

ارزبانی و آموزش های مقدماتی ، مهارت های اجتماعی مانند نگاه کردن به افراد و پاسخ مناسب به صدها (خطاب ها) چگونگی انجام فعالیت های فردی و گروهی لباس پوشیدن ، سر نهان کردن ، مسواک زدن ، نظافت کردن ، گره زدن و باز کردن ، بالا و پایین کشیدن زیب لباس ، غذا خوردن ، جویدن و بلعیدن - نحوه استفاده درست از ظروف و قاشق و - چنگال .

اختلالات رفتاری - عاطفی

مقدار واحد : ۲

نوع واحد : نظری

پیشنیاز : روانشناسی رشد (نوجوانی) (۲)

هدف : هدف از این درس آشنا نمودن دانشجو با اختلالات رفتاری - عاطفی در کودکان
از جمله کودکان عقب ذهنی میباشد ، آشنائی با این اختلالات دانشجو را جهت
شناسائی و تشخیص آمادگی از عقب ماندگیهای ذهنی که ناشی از عوامل عاطفی -
میباشد آماده میسازد . در این درس دانشجو با رفتارهای ناشی از عقب ماندگیهای
ذهنی مانند عدم سازش با محیط و رفتارهای خود آزاری آشنا خواهد شد .

مرفصل دروس : (۳۴ ساعت)

تعریف اختلالات رفتاری - عاطفی در کودکان ، رفتارهای نامطلوب و مطلوب ، انواع
اختلالات رفتاری - عاطفی در کودکان از قبیل : واکنشهای اضطرابی ، هیستری ، عمگینسی
و غیره .

محرومیتهای عاطفی - شب ادراری - رفتارهای خود آزاری ، رفتارهای قالی (تکراری)
ناخن جویدن و غیره ... و کاربرد و آموزش شیوههای مناسب به منظور رفع این مشکلات
به اعضاء خانواده .

اختلالات گویایی

تعداد واحد : ۳

۴۶

نوع واحد : نظری - عملی

پیش نیاز : اختلالات رفتاری - عاطفی

هدف : هدف از این درس آشنا نمودن دانشجویان رشد عادی تکلم و گفتار و انواع اختلالات تکلمی و گویایی از قبیل تلفظ ، روان ، صدا ، لکنت و غیره میباشد . در این درس دانشجویان عملاً با انواع اختلالات تکلمی آشنا خواهد شد .

سرفصل دروس :

نظری ۲ واحد (۳ ساعت) عملی ۱ واحد (۳ ساعت)

رشد عادی تکلم و گفتار (ساخت مکانیسم ایجاد صدا ، کنترل مکانیسم ایجاد صدا و عمل مکانیسم ایجاد صدا ، مراحل مختلف رشد روان .

- اختلالات تکلمی (اختلالات زبان از قبیل مشکلات ذهنی - مشکلات معنی - مشکلات ترکیب و مشکلات عملی کاربرد زبان ، لکنت روان ، اختلالات تلفظ ، اختلالات صدا از قبیل اختلالات عضوی صدا و اختلالات غیرعضوی صدا)

- اختلالات تولید

- اختلالات صدا

- اختلالات روانی گفتار

- اختلالات روان و تاخیر در زبان و گفتار : آفازی بزرگسال و خردسال ، دیس فازی

خردسال و بزرگسال ، توقف در گفتار و انواع دیگر آفازی

- اختلالات

اختلالات یادگیری ویژه

تعداد واحد: ۳

۴۷

نوع واحد: نظری و عملی

پیشنیاز: اختلالات رفتاری - عاطفی

هدف: آشنائی با دانش آموزشی که دچار اختلالات یادگیری هستند. طبقه‌بندی آنان، مراحل تشخیص آنان و بکارگیری روشهای مختلف اصلاح یا ترمیم مشکلات آنان. آشناسازی دانشجو با نارسائی های خواندن، نوشتن و محاسبه کردن و نظایر آن و روشهای اصلاح این نارسائیهما.

سرفصل دروس:

نظری ۲ واحد (۳۴ ساعت) و عملی یک واحد (۳۴ ساعت)

۱ - تاریخچه

۲ - تعریف

۳ - طبقه‌بندی

۴ - مشخصات

۵ - تشخیص و گزینش کودکان با اختلالات یادگیری

مقدمه بر تشخیص کودکان با اختلالات یادگیری

روشهای تحقیق

مشاهده

مصاحبه

مطالعات موردی

استفاده از آزمونهای برای تشخیص اختلالات یادگیری ویژه

۶ - روشهای مختلف آموزش کودکان با اختلالات یادگیری:

روش ادراکی - حرکتی (کیپارت)

روش چندحسی (هرنالد)

روش نارمان دهی اعصاب (دلاکابو)

روش رشدزبان (مایکل ماست)

روش استفاده از آرمونیا (فراستیک)

روش استفاده از تکنیکهای اصلاح رفتار (اسکینر)

۷ - مطالعات موردی و بالینی در زمینه دانش آموزان با اختلالات در یادگیری خواندن ،
نوشتن و ریاضیات .

گفتار درمائی

تعداد واحد: ۳

۴۸

نوع واحد: نظری - عملی

پیشنیاز: اختلالات گویایی

هدف: آشناسمیدن دانشجویان باتشخیص و درمان انواع اختلالات گماری که در درس اختلالات گویایی آشناسدهاست .

- آشنائی باتست های تشخیص اختلالات گویایی (رسمی واساندارد شده و ناعیررسمی وساده که توسط اساتذطرز تهیه آنها تدریس خواهدشد) .

- آشنائی بانواع وسایل درمان نظیر پی بادی (Peapdy hit) وغیره . .

سرفصل دروس :

نظری ۲ واحد (۳۴ ساعت) و عمل واحد عملی (۳۴ ساعت)

۱ - اختلالات تلفظی : آشنائی باتست های تشخیص انواع اختلالات تلفظی (رسمی و

غیررسمی) درمان انواع اختلالات تلفظی

۲ - اختلالات زبان : آشنائی باتست های انواع اختلالات زبان (رسمی وغیررسمی)

درمان اختلالات زبان .

۳ - اختلالات صدا : آشنائی باتست های انواع اختلالات صدا - درمان اختلالات صدا .

۴ - لکت زبان - درمان لکت زبان .

۵ - اختلالات گماری عقب مانده گان دهنی مبتلابه ناشوائی وطرد درمان آن .

روشهای تغییر رفتار

۴۹

تعداد واحد: ۳

نوع واحد: نظری-عملی

پیشنیاز: اختلالات رفتاری - عاطفی

هدف: از آنجا که اکثر روشهای مختلف توانبخشی بر مبنای تغییر رفتار بوده و نیز بسیاری از کودکان استثنائی (نامزگار و عقب مانده) دارای اختلالات رفتاری میباشد لذا این درس میتواند دانشجویان را جهت آشنائی با روشهای توانبخشی و نیز کنترل و اداره اختلالات رفتاری و عاطفی یاری دهد.

سرفصل دروس:

نظری ۲ واحد (۳۴ ساعت) و یک واحد عملی (۳۴ ساعت)

تاریخچه، هدف و تعریف روشهای تغییر رفتار، انواع شرطی کردن (کلاسیک و عامل)، انواع برنامههای تقویتی، انواع تقویت و تنبیه، روشهای: شکل دادن رفتار، تشخیص و کنترل محرک، تعمیم، زنجیرسازی مستقیم و معکوس، خاموشی، زمان محرومیت، بهای پاسخ، اقتصاد ژتونسی، درمان شب ادراری، الکوسازی، رفع ترسهای کودکان.

۵۰

آزمونهای تشخیص عقب ماندگی ذهنی

تعداد واحد: ۳

نوع واحد: نظری-عملی

پیشنیاز: آموزش و پرورش کودکان استثنائی

هدف: هدف از این درس آشنائی با تستهای است که دانشجو را نسبت به شناخت عقب ماندگیهای ذهنی و اندازه گیری بهره هوشی آشنا میسازد. لازم به توضیح است که محاسبه بهره واحدی بنام بهره هوشی تنها یک معیار شناخت عقب ماندگیهای ذهنی است از این رو آشنائی دانشجو با مقیاسهای رفتار سازی (تطابقی) و غیر تطابقی و نیز تاریخچه زندگی کودک نیز از ضرورت آوریابی میباشد.

سرفصل دروس:

نظری ۲ واحد (۴ ساعت) و یک واحد عملی (۳ ساعت)

۱ - انواع آزمونهای تشخیص عقب ماندگیهای ذهنی (آزمونهای هوشی، حسی - حرکتی

و بدنی .

۲ - آشنائی با نحوه اجرا، نمره گذاری، تفسیر آزمونهای استنفورد-بینه و کسلر-جود سالان، گودینای،

کول، مقیاس رشد اجتماعی و الوند، تست آندره-بربون و اجرای عملی آنها .

۳ - آشنائی با نحوه بررسی تاریخچه زندگی کودک .

۴ - آشنائی با روشهای ارزشیابی معرفت تحصیلی .

بهداشت و کمکهای اولیه

تعداد واحد: ۲

۵۱

نوع واحد: نظری-عملی

پیشنیاز:

هدف: هدف از این درس آشنانمودن دانشجویان با اصول بهداشت و کمکهای اولیه میباشد. در این درس دانشجویان با اصول بهداشتی و انجام وظایف فوری قبیل از رسیدن پزشک و نیز رافتهای بعدی آشنا خواهد شد. در این درس دانشجویان همچنین با بعضی از بیماریهای رایج در کودکان عقب مانده ذهنی و نحوه تشکیل پرونده بهداشتی آشنا خواهد شد.

سرفصل دروس:

نظری ۱ واحد (۱۷ ساعت) و یک واحد عملی (۳۴ ساعت)

بهداشت چشم - دهان - دندان - گوش و حلق و بینی - وروداشیاء خارجی در چشم و

گوش و حلق و بینی

بیماریهای شایع کودکان - سرخک - مصلک - دیفتی - کزاز - اوریون - یزقان -

اسهال - اسهراغ - دل درد - حمیه - وبا - سرماخوردگی - سرع - هموفیلی .

مبای ککهای اولیه (شکستگی - برمازدگی - گرمزدگی - خونریزی - مسمومینا، جراحات

سوخکی - حذکی - شوک - بیهوشی - طری رخم بیدی و حمل بیمار)

آلرژی، حساسیت ها - علائم - علل - منابع بیماری و شناسائی عوامل مؤثر در ایجاد

بیماری .

تشکیل پرونده بهداشتی .

روشهای مشاوره و معاحبه

تعداد واحد: ۳

۵۲

نوع واحد: نظری-عملی

پیشنیاز:

هدف: در این درس تلاش میشود دانشجو با روشها و فنون مشاوره خانوادگی، تحصیلی، حرفه‌ای و بهداشتی آشنا شود و آشناسود و آشناسود داشتن کودک عقب مانده میتواند تجربه ایجاد مسائل و مشکلات خانوادگی، اجتماعی و فردی گردد، لزوم آشناسودن دانشجو به چگونگی مشاوره با والدین، همسایگان، گروههای همسالان احساس میشود، در جریسان مشاوره آشناسنی کامل دانشجو به فنون و تکنیکهای معاحبه بعنوان یکی از مهمترین ابزار مشاوره جزء هدف دیگر این درس میباشد.

سرفصل دروس:

نظری ۲ واحد (۳۴ ساعت) و یک واحد عملی (۳۴ ساعت)

- ۱- تعریف، هدفها و اصول مشاوره در رابطه با کودکان عقب مانده ذهنی
- ۲- روشهای مختلف مشاوره با کودکان عقب مانده ذهنی
- ۳- کشمکشهای خانوادگی (عکس العملهای والدین به هنگام مواجهه با کودکان عقب مانده ذهنی)
- ۴- نحوه و اجرای مشاوره والدین (کودکان عقب مانده)
- ۵- انواع مشاوره (بهداشتی، حرفه‌ای، خانوادگی، تحصیلی و...)
- ۶- نقش والدین کودکان عقب مانده در بهبودی وضع کودکان آنها.
- ۷- آشناسودن والدین با امکانات خدماتی موجود برای کودکان عقب مانده در سطح کشور.
- ۸- معاحبه منزلت: مهمترین ابزار مشاوره.
- انواع معاحبه.
- اهمیت مشاهده در معاحبه.
- اصول، روشها و تکنیکهای معاحبه.

- شرایط معاهده (زمان، مکان، موضوع و...) و مراحل معاهده
- اهمیت گزارش نویسی در معاهده.
- انجام پنج معاهده نمونه و تهیه گزارش لازم و تشکیل جلسه سرپرستی

بازی و حرکت درمانی

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری-عملی

۵۳

پیشنیاز: اختلال‌های رفتاری - عاطفی

هدف: هدف از این درس بررسی و شناخت مسائل و عوارض مربوط به قابلیت‌های ادراکی حرکتی کودکان و کمک به رفع آنها از طریق حرکت و بازی می‌باشد، به‌طوری که کودکان کندآهنگ و نابینا حرکتی در آغاز دوره آموزش و پرورش رسمی (دبستان) بتوانند با توجه به اسعادهای ذاتی خود به‌طور نسبی در یادگیری مهارت‌های مختلف تحصیلی موفق شوند.

سرمحل دروس:

نظری ۱ واحد (۱۷ ساعت) و یک واحد عملی (۳۴ ساعت)

بخش اول - تعاریف و دیدگاه‌ها - نابینا حرکتی چیست؟

- عوامل مؤثر در دوره بارداری - عوامل مؤثر در زایش و وضع حمل

- عوامل مؤثر روانی - اجتماعی در رشد (دوره کودکی)

- عوامل روانی - اجتماعی و نابینا حرکتی

- عملکرد نادرست مراکز عصبی - مسائل مربوط به استخوان بندی و بی‌قوارگی آنها

- نشانه‌ها و علائم کودکان نابینا حرکتی

بخش دوم - نظریه‌ها و فنون ویژه تربیتی

- تربیت جسمی و بدنی - مفاهیم تربیتی، ادراکی - حرکتی

- فنون تربیتی درمانی و چگونگی اصلاح حرکات

بخش سوم - یادگیری در تلموزرواتی - حرکتی

- ویژگی‌های یادگیری در رابطه با کودکان نابینا حرکتی

- شرایط و موقیتهای یادگیری
- آموزشهای اساسی برای حرکت درمانی
- سازمان و مدیریت برنامه حرکت درمانی
- شناخت و مسائل و ابزارهای مورد نیاز
- محل مناسب برای اجرای برنامه حرکت درمانی
- اجرای آزمونهای تشخیص و شناخت قابلیت حرکتی
- روشهای تنش زدائی - حرکت انتقالی - حرکات تعادلی - حرکات موزون، حرکات پرتابی و دریافتی، مهارتهای مؤثر در بازی،
- مقام و اهمیت بازی در رشد همه جانبه بدنی، عاطفی، ذهنی و اجتماعی کودکان -
- اهمیت بازی در اجتماعی ساختن کودکان - اهمیت بازیهای گروهی در رشد حس همکاری و سازگاری - وسایل بازی کودکان عقب مانده ذهنی و خصوصیات این وسایل .

تهیه مواد و وسایل آموزشی و کمک آموزشی

تعداد واحد: ۲

۵۴

نوع واحد: نظری-عملی

پیشنیاسار: مقدمات تکنولوژی آموزشی

هدف: آشنائی دانشجویان با اصول و مفاهیم تهیه مواد و وسایل خاص دانش آموزان و کودکان عقب مانده ذهنی و ایجاد مهارت و تجربه لازم در تدارک، تولید و نحوه کاربرد آنها متناسب با مراحل و موقعیت های آموزشی و جبران کمبودهای عسی - حرکتی و محیطی.

سرفعل دروس:

الف - نظری ۱ واحد (۷ ساعت) و یک واحد عملی (۳۴ ساعت)

جلسات

(الف - هدف ، ب - نظری ، ج - عملی)

الف - آشنائی و توجیه دانشجویان با برنامه، روش کار و حدود وظایف و مسئولیتها و روش ارزیابی فعالیتها.

ب - ۱ - شروع و معارفه و آشنائی .

۲ - معرفی درس و هدفهای آن و ارائه برنامه کار

۳ - ارزشیابی تشخیصی و تعیین رفتار ورودی

۴ - یادآوری مطالب پیش نیاز:

الف - ارتباط

ب - اصول آموزش کودکان عقب مانده ذهنی .

ج - فعالیتهای عملی و کارگاهی

- سازمان دهی فعالیتهای گروهی و گروهی دوره متناسب با وسایل و ابزارهای موجود و

هدفهای درسی

- تعیین گروهها و جای فعالیت دانشجویان

— تعیین وظایف و مسئولیتهای افراد گروه و سرگروه

— تقسیم وسایل کار

جلسه دوم

الف — آشنائی با اصول و مفاهیم تهیه مواد و وسایل آموزش خاص کودکان عقب مانده ذهنی

ب — ۱ — مسائل و مشکلات ارتباطی با کودکان عقب مانده

۲ — تربیت و تقویت حواس به منظور برطرف کردن مشکلات ارتباطی و تمرکز حواس .

(تئوری کامل تربیت حواس را قبلاً " فراگرفته اند) .

ج — فعالیتهای عملی و کارگاهی

۱ — تهیه چارتهای جریانسی و مرحلهای و طبقه بندی ساده .

جلسه سوم

الف — کسب مهارت و تجربه در تهیه وسایلی که به تقویت بینائی کمک میکنند .

ب — فعالیتهای نظری

۱ — معرفی پاره های از وسایل ساده تقویت بینائی و روش تهیه و کاربرد آن

ج — فعالیتهای عملی و کارگاهی

تهیه کارت های رنگی زوج و نثانی شده ساده ، زوج

تهیه کارت های مرحلهای ساده

تهیه خط کش های یک تاده سانتیمتر برای نسلتها .

تهیه انواع حدرلهای بزرگ و کوچک

جلسه چهارم

ب — ۱ — معرفی دسته ای دیگر و پیچیده تر از وسایل و مواد تقویت بینائی برای تهیه و تولید

و آموزش و نحوه کاربرد آنها .

ج - فعالیتهای عملی و کارگاهی

- تهیه لونوی رنگ ها .

- تهیه دوخت و رنگها .

- تهیه لونوی شکل ها .

- تهیه پازل های بریده و کامل شونده و کامل .

جلسه پنجم

الف - هدف : کسب مهارت در زمینه تهیه و کاربرد وسایل و موادی که در پرورش و تقویم است

شنوایی مؤثر است .

ب - ۱ - معرفی عینی انواع وسایلی که موجب پرورش شنوایی میشود و نحوه کاربرد و ارزیابی

آنها .

ج - تهیه انواع وسایل تقویت و بازپروری شنوایی ارقبیل

وسایل تشخیص ارتفاع صدا

وسایل تشخیص شدت صدا

وسایل تشخیص طنین

وسایل تشخیص وزن و ریتم

آزمایشات تشخیص جهت صدا

جلسه ششم

الف - تهیه وسایل و موادی که موجب تقویت و بازپروری حواس بویایی و چشایی میشود .

ب - معرفی وسایل تقویت بویایی و چشایی و چگونگی کاربرد آنها .

ج - تهیه انواع وسایل تقویت بویایی و چشایی از قبیل :

الف - تهیه انواع بسته های مواد معطر و بو دار .

ب - تهیه انواع بسته های ماده دار - شور - ترش - شیرین

جلسه هفتم

الف - کسب مهارت و تجربه در تهیه وسایل و موادی که سبب تقویت و پرورش حس لامسه میشود.

ب - معرفی وسایل تقویت بساواشی و نحوه کاربرد آنها.

ج - تهیه وساخت وسایل تقویت بساواشی :

۱ - وسایل تشخیص ماده و استقامت مواد

۲ - وسایل شکل شناسی

جلسه هشتم

الف - معرفی دسته ای دیگر و تکمیلی از وسایل تقویت بساواشی (لامسه) و کاربرد آنها

ب - فعالتهای عملی و کارگاهی

تهیه وساخت وسایل تکمیلی تقویت بساواشی :

۱ - وسایل تشخیص حسی وزن

۲ - وسایل تشخیص ابعاد اشیاء.

جلسه نهم

هدف - الف - تدارک و تجربه و کاربرد انواع مواد و وسایلی که برای تقویت و پویای حرکتی کودک مورد استفاده قرار میگیرد.

ب - معرفی وسایل مختلف بدن سازی

ج - تدارک وسایل بدن سازی و طرز استفاده صحیح و موازنه آنها.

- تهیه و کاربرد موادی که در تقویت ماهیچه های دست مؤثرند.

- تهیه وسایل هماهنگی چشم و دست.

ب - معرفی وسایلی که در تقویت قدرت طبقه‌بندی و شناخت مؤثر است

جلسه دهم

الف - هدف - آشنائی و تدارک وسایل مورد نیاز برای تقویت قوای ذهنی کودک .

ب - درک تفاوت و شابهت اشیاء ، طبقه‌بندی اشیاء بر حسب یک صفت یا چند صفت

جلسه یازدهم

ب - معرفی وسایل تکمیلی برای تقویت قوای ذهنی :

۱ - درک مفاهیم زبان و سرعت

۲ - تجزیه و ترکیب

۳ - درک ابعاد

ج - فعالیتهای عملی و کارگاهی

- تهیه تقویم های آموزشی سال و فصل و ماه و هفته و روز و ساعت

- تهیه انواع پازل ها

- استفاده از اشیاء سه بعدی و مسطح .

جلسه دوازدهم

الف - آشنائی با روش استفاده از نقاشیهای ساده و کارتون ها برای تحریک ذوق کودک .

ب - فعالیتهای نظری :

نقاشیهای ساده و روش آموزش آنها به کودکان عقب مانده ذهنی .

ج - فعالیتهای عملی و کارگاهی

- تهیه و ترسیم طرحهای ساده و کارتون ها از ساده به مشکل .

جلسه سیزدهم

الف - هدیه های مرحله ای

آشنائی با وسایل و تدابیری که برای تقویت تکلم و زبان آموزی کودک ضروری است .

ب - فعالیتهای نظری .

- ارائه روشها و برنامه های تقویت تکلم و زبان آموزی

ج - فعالیتهای عملی و کارگاهی :

- تمرین روش استفاده از نوار ضبط صوت .

- تمرین بازیهای تقلیدی و نمایش .

- تمرین شعور و سرودهای ساده و مؤثر .

جلسه چهاردهم

الف - هدفهای مرحله ای :

- آشنائی با روش آموزش مجسمه سازی و شکل سازی و مدل سازی به منظور تقویت

هماهنگی قوای مختلف کودک .

ب - روش استفاده از انواع مواد و خمیرها در ساختن مجسمه و مدل های مختلف

ج - تهیه خمیرهای مختلف مجسمه سازی

- استفاده از موم

- روش تهیه مدل و مجسمه های ساده .

جلسه پانزدهم

الف - هدفهای مرحله ای

- آشنائی با نحوه و روش آموزش و تقویت خودیاری و بهداشت فردی کودک .

ب - فعالیتهای نظری

- روش آموزش وسایل مختلف خودیاری و بهداشت فردی شامل :

بازوبسته کردن دکمه ، زیپ ، کمر بند و کفش ، پوشیدن و درآوردن لباس ...

و خودشناسی (نام و نام خانوادگی و سن و آدرس) و ...

ج - فعالیتهای عملی و کارگاهی

- تدارک وسایل خودیاری و بهداشت فردی و تعیین روش آموزش آنها .

جلسه شانزدهم

الف - هدفهای مرحله‌ای :

- آشنائی با روش طرح بازیهای مختلف آموزشی .

ب - فعالیتهای نظری :

- طراحی بازیهای آموزشی مناسب کودکان عقب مانده ذهنی

ج - فعالیتهای عملی و کارگاهی :

- تمرین چند نمونه بازیهای تقلیدی و نمایش آموزشی .

جلسه هفدهم

الف - هدفهای مرحله‌ای :

- آشنائی با روش تهیه وسایل مختلف تحسیمی و تصویری و تدارک اشیاء مختلف برای تدریس

مواد مختلف آموزشی دوره ابتدائی و قفل از آن .

ب - فعالیتهای نظری :

- روش استفاده از وسایل تحسیمی و تصویری برای موضوعات کتابهای استدائی از جمله تدریس

درس ریاضیات و خواندن و نوشتن و علوم و ...

ج - فعالیتهای عملی و کارگاهی :

- روش تدارک و استفاده از اشیاء حقیقی و نمونه‌ها و مدلها و ماکت ها و مولازها .

و تهیه نمونه‌هایی از هر یک

- روش استفاده از تصاویر و ...

جلسه هجدهم

الف - هدفهای مرحله‌ای *

- ارزیابی کارهای انجام شده‌مردی و گروهی

ج - فعالیتهای عملی و کارگاهی :

- ارزیابی فعالیتهای و کارهای عملی انجام شده‌مردی و گروهی دانشجویان .

روش تدریس علوم تجربی و اجتماعی

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: روشهای فنون تدریس

هدف: آشنائی دانشجویان با محتوای کتب علوم تجربی و تعلیمات اجتماعی دوره ابتدائی و همچنین شناخت روشهای تدریس این محتوای به دانش آموزان.

سرفصل دروس: (۳۴ ساعت)

علوم تجربی:

- ۱- شناخت موجودات زنده (انسان، حیوان، گیاه)
- ۲- زمین و منابع آن
- ۳- زمین در فضا (مشاهده آسمان در روز، مشاهده آسمان در شب)
- ۴- آب و هوا (هوا در روزهای مختلف)
- ۵- حرکت نیرو در نقل و انتقال
- ۶- صوت در ارتباطات
- ۷- آهن ربا و الکتریسته.

علوم اجتماعی:

آشنائی با مفاهیم ساده اجتماعی از قبیل خانواده، زندگی، شیروستا، آسمان و کشورها و زندگی ایلی و روستائی و نیز مفاهیمی مانند: آدم و هیرچم جمهوری اسلامی، سبادهای اجتماعی مثل مدرسه - مسجد - ارگان حکومت و دولت و مفاهیمی از قبیل ملت، امت و قانون اساسی، همفکری و همکاری و رابطه کشورها با هم، شناخت جامعه اسلامی و تأثیر اسلام بر روی اعتقادات دینی و قلمی، انقلاب اسلامی و اهداف انقلاب اسلامی، تأثیر اسلام در رابطه رفتارهای اجتماعی.

روش تدریس ریاضی

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: روشهای فنون تدریس

هدف: آشنائی با اهداف آموزش ریاضی و محتوی کتب ریاضی دوره ابتدائی و روشهای تدریس این مواد.

سرمحل دروس: (۳۴ ساعت)

هدف از آموزش ریاضیات:

— آموزش اعداد (شناخت مفهوم عدد، مجموعهها، عددنویسی ...)

— آموزش چهار عمل اصلی (جمع، تفریق، ضرب و تقسیم)

— آموزش سکهها و اسکناسهای رایج

— آموزش سال، ماه، هفته و شبانه روز

— آموزش ساعت

— آموزش کسرها

— آموزش واحدهای اندازه گیری

— آموزش اعداد اعشاری

— آموزش ضرب، تقسیم، تفریق و جمع اعداد اعشاری

هندسه:

— مفهوم نقطه و خطوط

— آموزش اشکال هندسی (شناخت اشکال، محیط و مساحت آنها)

— آموزش اجسام هندسی

— آموزش مفهوم زاویه

— آموزش خطوط متوازی و متقاطع

— آموزش احجام

— آموزش مفهوم گنجایش

۵۷

روش تدریس زبان فارسی

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: روشهای فنون تدریس

هدف: آشنائی دانشجویان با محتوای کتب فارسی دوره ابتدائی و همچنین شناخت روشهای تدریس این محتوای به دانش آموزان.

سرفصل دروس: (۳ ساعت)

- چگونگی یادگیری در دوره قبل از دبستان و دبستان
- هدف از آمدن شاگرد به مدرسه چیست ؟ و چگونگی گزینش و آموزش
- هدفهای دوره آمادگی و نحوه کار در این دوره (جمله و داستان گوئی و شرح تعابیر و تقویت دست شاگرد برای امر نوشتن و ...)
- چگونگی تعلیم الفبای فارسی (با آخرین روش فعال و موفق)
- برطرف کردن نیازنویز و آموزش و درستی نوشتن و درستی خواندن در کلاس اول ابتدائی (دیدن و تجسمی کار کردن ، فکر کردن ، جمله ساختن - گفتن - نوشتن ، خواندن) نقش زبان در تفکر
- برطرف کردن نقایص گفتاری نوآموز (اصلاح تلفظ - اصلاح کلمه - اصلاح جمله) - آه - سوزش
- اصول گوش دادن ، خواندن و نوشتن
- آموزش پرسش و پاسخ درست .
- بررسی محتوای کتب فارسی دوره ابتدائی .

۵۸

کارورزی در روشهای تدریس

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: عملی

پیشنیاز: روشهای تدریس علوم تجربی و اجتماعی، تدریس ریاضی، تدریس زبان فارسی

هدف: ایجاد تجربه تدریس عملی در یکی از زمینههای علوم تجربی و اجتماعی، زبان فارسی،

ریاضی در مدت یک نیمسال تحصیلی.

سرفصل دروس: (۱۰۲ ساعت)

— تهیه یک واحدکاری در یکی از زمینههای علوم تجربی و اجتماعی، زبان فارسی و ریاضی

باتوافق دانشجو و استاد مربوط به آن درس.

— کارکردن عملی در کلاس در مدت زمان یک ترم روی کل دانش آموزان یک کلاس.

— تشکیل پرونده تحصیلی برای هر یک و تفسیر چگونگی پیشرفت هر یک از دانش آموزان.

۵۹

روشهای بازپروری حرفه‌ای

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری-عملی

پیش‌نیاز: روشهای تغییر رفتار

هدف: هدف از این درس آشنانمودن دانشجویان روشهای بازپروری حرفه‌ای میباشد. در این درس دانشجویان به منظور نزدیک بودن کودکان عقب مانده ذهنی به خودکفائی اقتصادی با روشهای بازپروری حرفه‌ای آشنا خواهند شد.

سرفصل دروس:

نظری ۱ واحد (۱۷ ساعت) و یک واحد عملی (۳۴ ساعت)

تجزیه و وظایف شغلی به اجزاء مشخص و انجام هر یک با رعایت ترتیب و با استفاده از تقویم -

کننده‌های مناسب و سایر روشهای رفتاری .

متون تخصصی به زبانهای خارجی

تعداد واحد : ۲

نوع واحد : نظری

پیشنیاز : زبان خارجه (۲)

هدف: آشنا سازی دانشجو با اصطلاحات و متون علمی به یکی از زبانهای خارجی مانند انگلیسی یا فرانسه و یا در زمینه های روان شناسی و آموزش و پرورش کودکان عقب مانده ذهنی و افزایش توانایی دانشجو در استفاده از منابع خارجی .

سرفصل دروس: (۳۴ ساعت)

Special Education

Mental Retardation or

Mental Handicap

Definition, Classification, Prevalence

Causes, Psychological Characteristics

کددرس (۶۱)

اختلالهای روانی - حرکتی

تعداد واحد : ۲

نوع واحد : نظری - عملی

پیشنیاز:

هدف:

سرفصل دروس :

یک واحد نظری (۱۲ ساعت) و یک واحد عملی (۳۴ ساعت)

اصول مددکاری اجتماعی

تعداد واحد : ۲

نوع واحد : نظری

پیشنیاز : ندارد

هدف : آشنائی با اصول و مبانی روشهای مددکاری اجتماعی

سرفصل دروس : (۳۴ ساعت)

- تعریف و تاریخچه مددکاری اجتماعی

- اصول اساسی مددکاری اجتماعی (ارزشهای اساسی - هدفهای مددکاری)

- اصول مددکاری فردی

- اصول مددکاری گروهی

- اساس و تکیه‌گاه مددکاری (شناسائی منابع جامعه - علم رفتارشناسی و مددکاری -

حمایت از مددجو - تعریف مددجو - درک موقعیت مددجو - درک احساسات و عواطف

مددجو و احترام به او - ارزشیابی پیشرفت مددجو - کمک به ایجاد سبب در طرز فکر مددجو

چگونگی عرضه کمک در مددکاری) .

د - شرح د روس اختیاری

دوره کارشناسی علوم تربیتی با گرایش

آموزش و پرورش کودکان عقب مانده ذهنی

کددرس (۳۱)

آموزش بزرگسالان

تعداد واحد : ۲

نوع واحد : نظری

پیشنیار :

هدف : آشنائی با کلیاتی در آموزش و پرورش بزرگسالان

سرفصل دروس : ۲۴ ساعت

- مفاهیم آموزش بزرگسالان

- فلسفه آموزش بزرگسالان

- خصوصیات آموزش بزرگسالان

- تفاوت بزرگسالان با خردسالان

- تاریخچه آموزش بزرگسالان در ایران

- تفاوت آموزش بزرگسالان در کشورهای پیشرفته با کشورهای در حال توسعه

الف : آموزش فنی و حرفه‌ای

ب : آموزش در عین خدمت

ج : سوادآموزی

د : آموزش رسمی

ه : آموزش غیررسمی

- نیازمندی به آموزش بزرگسالان

روانشناسی تفاوت‌های فردی

تعداد واحد: ۲

کد درس (۳۲)

نوع واحد: نظری

پیش نیاز:

هدف: آشنایی با مفهوم تفاوت‌های فردی در روانشناسی و شیوه‌های بررسی آن و شناخت عوامل موثر در ایجاد تفاوت‌های فردی اعم از عوامل محیطی و وراثتی.
سرفصل دروس: (۲۴ ساعت)

مفاهیم و اصول اساسی تفاوت‌های فردی

- تفاوت‌های مشهود در انسان و حیوان

- اندازه‌گیری تفاوت‌ها - توزیع تفاوت‌ها - الگوهای تحقیق در تفاوت‌های فردی - روش‌های

آماري و وسايل نمونه‌برداری - تحقیقات طولی و تحقیقات مقطعی - بررسی

همبستگی - بررسی تفاوت گروه‌ها

- تاثیر عوامل محیط در تفاوت‌های فردی: دوقلوها در محیط‌های مختلف - کودکان

پرورشگاهی - اثر تجارب پیشین - اثر میزان تحصیلی

- اثر وراثت در تفاوت‌های فردی: بررسی روی حیوانات - شباهت‌ها و تفاوت‌های

خویشاوندان - مطالعه دوقلوها

- تفاوت‌های فردی از لحاظ هوش - استعداد‌های اختصاصی - پیشرفت‌های درسی - شخصیت

و ارزش‌ها

- تفاوت‌های گروهی از لحاظ جنسیت، سن، نژاد و طبقه اجتماعی.

انسان شناسی در اسلام

کد (۲۳)

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: ندارد

هدف:

سرفصل دروس : (۳۴ ساعت)

- ۱- بیان مفهوم انسان شناسی و تفاوت آن با آنتروپولوژی
- ۲- اهمیت انسان شناسی و ارتباط آن با معارف دینی (توحید، نبوت، معاد، اخلاق) با علوم انسانی
- ۳- بیان ماهیت انسان و ترکیب وی از روح و بدن
- ۴- بیان مبدا مادی انسان (نراب، ماء، کین، صلب، نطفه، علقه، مظهر و جنین) و بیان استقلال نوع انسان وعدم تبدل از نوع دیگر و رابطه این مطلب با فرضیات روانشناسی و جامعه‌شناسی
- ۵- حقیقت روح و ایزار بودن بدن
- ۶- اصالت روح و ایزار بودن بدن
- ۷- بقای روح پس از مرگ
- ۸- روابط متقابل روح و بدن
- ۹- کرامت تکوینی نوع انسان (خلیقه خدا امانت دار الهی عایت آفرینش جهات طبیعت)
- ۱۰- کرامت اکتسابی انسان بوسیله افعال اختیاری
- ۱۱- بیان مفاهیم اختیار، انتخاب، اراده و نسبت بین آنها
- ۱۲- اثبات اختیار از راه علم حضوری و وجدان
- ۱۳- لزوم اختیار به عنوان اصل موضوع برای اخلاق و تعلیم و تربیت و حقوق و ۰۰۰۰۰۰۰۰
- ۱۴- رد انواع جبری که توهم شده است: الف) جبر طبیعی با وراثت
ب) جبر اجتماعی
ج) جبر تاریخی

د (جبر فلسفی بیا ضرورت علی علت و معلولی

ه) جبر الهی (علم الهی- قضا و قدر الهی)

۱۵- لوازم و مقدمات اختیار: آگاهی و دانش، میل و کشش، سنجش بین سود و زیان کار، اراده و تصمیم.

۱۶- انواع شناخت و آگاهی انسان: حضوری و حصولی، جسمی و خیالی و عقلی، بدیهی و غیر بدیهی

عادی و غیر عادی (وحی و الهام و مکشفات) نظری و عملی

۱۷- فطرت: شناخت فطری، کشش فطری

۱۸- ارزشهای اخلاقی و رابطه آنها با بینشها و کششها

۱۹- معیار ارزش و خیر و شر اخلاقی از نظر اسلام

۲۰- کمال حقیقی انسان (قرب به خدا) و راه کلی رسیدن به آن (خدا پرستی)

روانشناسی اجتماعی

کد (۳۴)

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: ندارد

هدف:

سرفصل دروس (۳۴ ساعت)

بخش اول: مقدمه و کلیات

- ۱- مقدمه و تاریخچه
- ۲- تعریف روانشناسی اجتماعی
- ۳- هدف و قلمرو روانشناسی اجتماعی
- ۴- روابط روانشناسی اجتماعی با جامعه شناسی مردم شناسی و روانشناسی
- ۵- روشهای تحقیق روانشناسی اجتماعی

بخش دوم: فرد و جامعه

- ۱- مسائل روانشناسی فردی
- ۲- مسائل روانشناسی جمعی
- ۳- مسائل روانشناسی اجتماعی
- ۴- بررسی دیدگاههای مختلف در مورد امالت فرد و جامعه و نقد آنها

بخش سوم: فرهنگ و شخصیت

- ۱- اجتماعی شدن کودک

۲- فرهنگ پذیری در جوامع ابتدائی و جدید

۳- مکانیسمهای روابط فرهنگ و شخصیت

۴- شخصیت اساسی و خصوصیات ملی

۵- برخورد دیدگاههای مردم شناسی- روانکاوی - جامعه شناسی و روانشناسی اجتماعی در زمینه فرهنگ و شخصیت

بخش چهارم: تغییرات جامعه شناسی پدیده های روانی

۱- تحلیل، حاذقه هوش

۳- سایر استعداد های روانی و تغییرات آن بر حسب جوامع

۴- تاثیر متقابل وراثت و محیط

۵- مسائل خود آگاه و ناخود آگاه

۶- شیوه تبدیل رفتار های فردی به نهادهای اجتماعی در مسائل بیان- زبان- مناسبات میان اشخاص)

بخش پنجم: روانشناسی اجتماعی گروه های کوچک

۱- گروه های طبیعی و گروه های مصنوعی

۲- مسئله رهبری در گروه

۳- گروه سنجی و موضع آن

۴- پدیده های گروهی تحقیقات مربوط به آن

بخش ششم: فرد در جمع

۱- اسبوه خلق و تاثیر آن بر روحیات و رفتار فردی

۲- تقلید و تلقین پذیری

۳- تاثیر افکار عمومی

۴- تبلیغات و اثرات آن

بخش هفتم: وجهه نظر ها و عقاید احکام قالبی و پیش داوری ها

۱- ناهنجاری های روانی و ناهنجاری های اجتماعی

۲- علل و عوامل اجتماعی ناهنجاری های روانی

۳- عوامل اجتماعی و روانی جرم

۴- جرائم در محیط های مختلف اجتماعی

۵- منشاء قومی و نژادی جرم و جنایت

۶- انواع ناهنجاری ها در رابطه با محیط اجتماعی

بخش هشتم: زمینه های جدید تحقیق در روانشناسی اجتماعی

۱- عزت نفس

۲- اجتماعی شدن بزرگسالان

۳- مسئله سازگاری و تطبیق

۴- سایر

روانشناسی شخصیت (نظریه‌ها و مفاهیم)

تعداد واحد: ۲

کد (۴۵)

نوع واحد: نظری

پیشنیار: روانشناسی عمومی

هدف: آشنایی با نظریه‌های مختلف روانشناسان در مکاتب

مختلف و بررسی نظریه‌های هر یک از آنها در مورد شخصیت.

- آشنایی با روش‌های تحقیق در شخصیت

- آشنایی با اختلالات شخصیتی

سرفصل دروس: (۳۴ ساعت)

- ۱- مفهوم و معنی شخصیت
- ۲- بحث شخصیت از نظر فلسفی
- ۳- شخصیت از دیدگاه‌های مختلف
- ۴- روش‌های تحقیق در شخصیت
- ۵- انگیزش رفتار و شخصیت و تاثیر عامل بیولوژیکی و اجتماعی در تکوین آن
- ۶- تئوری‌های مختلف شخصیت
- ۷- رشد شخصیت
- ۸- وجدان اخلاقی و تاثیر آن در شخصیت
- ۹- وسائل و مکانیسم‌های دفاعی در شخصیت
- ۱۰- اختلالات روانی طبقه بندی شخصیت‌های ناپسندجاری بر اساس بیماری‌های روانی.
- ۱۱- درمان اختلالات و بیماری‌های روانی

روانشناسی و آموزش کودکان تیز هوش

تعداد واحدها : ۲

کد درس (۳۶)

نوع واحد : نظری

پیشنیاز :

هدف : آشناسازی دانشجویان با ویژگیهای رفتاری سرآمدان و کودکانی که از بهره هوشی بالایی برخوردارند.

سرفصل دروس : نظری (۳۴ ساعت)

شناخت روشهای تشخیص و کاربرد شیوههای آموزش به منظور استفاده و بهره‌وری از توانایی‌های حد بالای هوشی و روانی کودکان تیز هوش .

روانشناسی و آموزش کودکان ناخوانا

کلاس (۳۲)

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشنیاز:

هدف: آشنایی با علل جسمانی، شیوه‌های تشخیص و فنون ویژه تدریس کودکان
کرو لال و نیمه‌شنوا (از زبان اشاره تاجانشینی با گفتار)

سرفصل ترم: (۳۴ ساعت)

- شناخت علل جسمانی و تمیز انواع آفازی ها همراه با ارائه روشهای تدریس
ویژه کودکان کرو لال شامل آشنایی با زبان اشاره و مرحله جانشینی گفتار.

روانشناسی و آموزش کودکان نابینا

تعداد واحد : ۲

کندرس (۴۸)

نوع واحد : نظری

پیشنیاز :

هدف : آشنائی با علل جسمانی شیوه‌های تشخیص و فنون ویژه تدریس کودکان نابینا و نیمه نابینا (شامل آشنائی با خط بریل نحوه کاربرد بریل) .
سرفصل دروس : (۳۴ ساعت)

شناخت علل ارشی و محیطی نابینایان و نیمه نابینایان ، همراه با ارائه روشهای تدریس و ویژه کودکان نابینا : شامل آشنائی با خط بریل و تقویت بازده حسی (بساوائی) .

تاریخ ۱۳۷۲/۱۱/۲۵

شماره ۱۱۲/۲۶۶۳

بسم الله

جمهوری اسلامی ایران
وزارت فرهنگ و آموزش عالی

دستورالعمل اجرایی موضوع کاهش سقف واحدهای درسی
دوره‌های کاردانی، کارشناسی و کارشناسی ارشد
مصوب جلسه ۲۹۲ شورای عالی برنامه ریزی مورخ ۱۳۷۲/۱۱/۲۲

- ۱- گروه‌های برنامه ریزی موظفند حداکثر ظرف مدت ۶ ماه برنامه‌های مصوب مربوط به خود را بازنگری کرده و سقف واحدها را تا حد مجاز کاهش دهند.
- ۲- برنامه‌های اصلاح شده از تاریخ ابلاغ، برای دانشجویانی که از این تاریخ به بعد وارد دانشگاه می‌شوند لازم الاجرا است.
- ۳- دانشجویمان شاغل به تحصیل می‌توانند براساس سقف تعیین شده در برنامه جدید، به تشخیص گروه آموزشی مؤسسه ذی ربط و با رعایت شرایط زیر فارغ التحصیل شوند:
 - ۲-۱: واحدهای درسی الزامی دوره را اعم از عمومی، پایه، اصلی و تخصصی تا سقف مجاز در برنامه جدید، گذرانده باشند.
 - ۲-۲: برای رشته‌هایی که هنوز برنامه جدید آنها ابلاغ نشده است، سقف واحدها در دوره کارشناسی برای رشته‌های فنی و مهندسی ۱۴۰ واحد و برای سایر رشته‌ها ۱۲۵ واحد و برای دوره کارشناسی ارشد ۲۲ واحد است.
 - ۲-۳: آن دسته از دانشجویانی که درشمول بند ۲-۱ قرار نمی‌گیرند یعنی تعداد واحدهای گذرانده شده آنها کمتر از حد مجاز است، می‌توانند از نیمسال تحصیلی بعد کمبود واحدهای درسی خود را تا سقف تعیین شده برابر برنامه جدید بگذرانند، در این صورت:
 - الف: کلیه واحدهای گذرانده شده قبلی دانشجوی، حتی اگر در برنامه جدید حذف شده باشد، پذیرفته می‌شود.
 - ب: در سبانی که در برنامه جدید با تمداد واحد کمتر یا بیشتر عرضه شده‌اند و دانشجویان در سبانی قبلاً گذرانده است، براساس همان تعداد واحد گذرانده شده از وی پذیرفته می‌شود و نیازی به گذراندن واحدهای اضافی برای آن دروس را ندارد.
 - ج: گذراندن در سبانی از برنامه قدیم که در برنامه جدید حذف شده است، برای دانشجویانی که آن درس را نگذرانده‌اند الزامی نیست.
 - د: برای فراغت از تحصیل در دوره‌های کاردانی، کارشناسی، کارشناسی ناپیوسته و کارشناسی ارشد پیوسته گذراندن کلیه دروس عمومی (مصوب جلسه ۲۸۲ مورخ ۱۳۷۲/۶/۲۰ شورای عالی برنامه ریزی) الزامی است.

مورخ جلسه ۲۹۲ شورای عالی برنامه ریزی، مورخ ۱۳۷۲/۱۱/۲۲ در مورد دستورالعمل اجرایی کاهش سقف واحدهای درسی دوره‌های کاردانی، کارشناسی و کارشناسی ارشد صحیح است جهت اجرا ابلاغ شود.

دکتر سید محمد رضا چاشمی کلپایگانی

وزیر فرهنگ و آموزش عالی

رونوشت: معاونت محترم وزارت فرهنگ و آموزش عالی و

معاونت محترم آموزشی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و

رئیس محترم دانشگاه آزاد اسلامی

خواهشمند است دستور فرمائید به واحدهای مجری اصلاح نماید.

سید محمد کاظم ناشینی

د. ا. ی. عالی برنامه ریزی

۲۳۲

تاریخ ۱۳۷۲/۱۱/۲۲

شماره ۷۲/۲۶۲۹

پیوست

بررسی

جمهوری اسلامی ایران
وزارت فرهنگ و آموزش عالی

حداقل و حداکثر واحدهای درسی در مقاطع مختلف آموزش عالی
(مصوبات جلسات ۲۹۱ و ۲۹۲ مورخ ۱۳۷۲/۱۰/۲۵ و ۱۳۷۲/۱۱/۹)

شورای عالی برنامه ریزی

شورای عالی برنامه ریزی به پیشنهاد گروههای برنامه ریزی و براساس بازنگری برنامههای آموزشی، حذف، ترمیم ناموفق و واحدهای غیرضروری و انجام شاخهها در بعضی از رشتههای تحصیلی، حداقل و حداکثر واحدهای درسی مقاطع مختلف آموزش عالی را به شرح زیر تصویب کرد این مصوبات از تاریخ تصویب قابل اجرا است و به موجب آن مصوبات قبلی لغو میگردند.

۱- دورههای کارشناسی حداقل ۶۷ و حداکثر ۷۲ واحد
۲- دورههای کارشناسی حداقل ۱۲۰ واحد و حداکثر ۱۲۵ واحد (برای رشتههای مختلف فنی و مهندسی حداکثر ۱۴۰ واحد)

۳- دورههای کارشناسی ناپیوسته حداقل ۶۵ و حداکثر ۷۰ واحد

۴- دورههای کارشناسی ارشد ناپیوسته حداقل ۲۸ و حداکثر ۳۲ واحد (که از این تعداد ۴ تا ۱۰ واحد اختصاص به پایان نامه دارد).

۵- دورههای کارشناسی ارشد پیوسته حداقل ۱۷۲ و حداکثر ۱۸۲ واحد

۶- دورههای دکتری Ph.D. حداقل ۴۲ و حداکثر ۵۰ واحد (که از این تعداد ۱۶ تا ۳۰ واحد میتواند اختصاص به رساله داشته باشد).

در این صورت:

الف: گروههای برنامه ریزی موظف اند کلیه برنامههای مصوب رشتههای مربوط به خود را بررسی کرده و با حذف واحدهای غیر ضروری، سقف واحدها را در مقاطع مختلف تحصیلی به سطح تعیین شده فوق کاهش دهند.

ب: این تقلیل واحدها و برنامههای جدید برای دانشجویان ورودی سالهای تحصیلی ۱۳۷۲-۷۳ و بعد از آن قابل اجرا است.

ج: دانشجویان ورودی قبل از ۱۳۷۲ نیز میتوانند وضعیت تحصیلی خود را با برنامه جدید تطبیق دهند، در این صورت تطبیق واحدها و ترمیم با برنامههای جدید حسب مورد بر عهده شورای آموزشی گروه یا کمیته تحصیلات تکمیلی مؤسسه ذیربط است.

رای صادره جلسات ۲۹۱ و ۲۹۲ شورای عالی برنامه ریزی در خصوص تقلیل واحدهای درسی در مقاطع مختلف تحصیلی صحیح است به برنامه اجرا گذارده شود.

دکتر سید محمد رضا غامدی کلپایگانی

وزیر فرهنگ و آموزش عالی

(امضاء)

رونوشت: معاونت محترم آموزشی وزارت فرهنگ و آموزش عالی
معاونت محترم وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
و رئیس محترم دانشگاه آزاد اسلامی
خواهشمند است به واحدهای مجری اطلاع فرمائید.

سید محمد کاظم ناشینی

مدیر شورای عالی برنامه ریزی

۲۱۹